
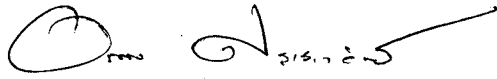

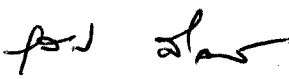
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออม : กรณีศึกษา
พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเลย
ชื่อและนามสกุล นางสาวณัฐชา นนทจันทร์
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

วันที่ 11 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม : กรณีศึกษา
พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเลย

ผู้ศึกษา นางสาวณัฏฐา นนทจันทร์ **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการออมเงิน (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเงิน และ (3) ศึกษาปัญหา อุปสรรคของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้จำนวน 152 คน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การทดสอบสมมติฐานแบบ Binary Logistic

ผลการศึกษา ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 96.8 พบว่า (1) รูปแบบพฤติกรรมการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีการออมเงินในรูปแบบของการซื้อหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีการออมเงินในรูปแบบ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ รองลงมาตามลำดับ(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า รายได้ประจำ รายได้จากแหล่งอื่น ความเพียงพอของรายได้ รายได้ประจำคู่สมรส มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการออมและมีความสัมพันธ์ในทิศทางกับระบบ (3) ปัญหาและอุปสรรคการออม เกิดจากค่าใช้จ่ายในการบริโภค การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ เพราะได้รับความเมตตา อนุเคราะห์จากหลายๆ ฝ่าย ทั้งคณาจารย์ประจำสถาบัน คณาจารย์สอนพิเศษในสถาบันที่ให้คำแนะนำ โดยเฉพาะท่าน รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ ที่เมตตาตลอดเวลาให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางที่เป็น ประโยชน์ พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของสารนิพนธ์ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง และขอขอบคุณพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนร่วมงานที่ให้คำแนะนำ กำลังใจที่มีให้ ตลอดเวลา คือ บุพการีผู้ให้กำเนิดที่เอื้อเพื่อเมตตาด้วยดีเสมอมา และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนมี พลังใจอันวิเศษ ก่อให้ เกิดมานะมุ่งมั่นในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานประจำ เป็นแบบอย่าง ที่ดี และเป็นแรงใจที่ดีตลอดมา และองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อนร่วมงาน พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่เอื้อเพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ญาณัชชา นนทจันทร์

กุมภาพันธ์ 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
กรอบแนวคิดและทฤษฎี.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม.....	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล.....	33
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และแหล่งที่มาของรายได้.....	36
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน.....	39
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออมเงิน.....	42
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหา และอุปสรรคของการออม.....	45
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของเงิน.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปการวิจัย.....	49
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	58
ก แบบสอบถาม.....	59
ข ผลการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม spss.....	70
ค ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดเลย.....	74
ประวัติผู้ศึกษา.....	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 การออมสุทธิภายในประเทศ ปี พ.ศ 2545-2549.....	2
ตารางที่ 1.2 การเปลี่ยนแปลงรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือนทั้งประเทศ ปี 2550.....	3
ตารางที่ 1.3 การเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือนในภาคต่างๆ ปี 2550.....	4
ตารางที่ 1.4 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ เป็นรายจังหวัดใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2549	5
ตารางที่ 4.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล.....	33
ตารางที่ 4.2 รายได้และแหล่งที่มา.....	36
ตารางที่ 4.3 รายจ่ายครัวเรือนและการะหนี้สิน.....	39
ตารางที่ 4.4 ทักษะคิดต่อการออม.....	42
ตารางที่ 4.5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค.....	45
ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเงิน.....	46

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค.....	10
ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของการบริโภค.....	11
ภาพที่ 2.3 แสดงการบริโภคระยะยาวของทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์.....	13
ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่าย เพื่อการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้น และระยะยาว.....	15
ภาพที่ 2.5 ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต.....	16
ภาพที่ 2.6 เส้นการบริโภคในระยะยาวของ Simon Kuznets.....	18
ภาพที่ 2.7 การบริโภคในระยะยาวและระยะสั้นตามแนวคิดของทฤษฎีการบริโภค ที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร.....	21
ภาพที่ 5.1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้.....	53

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การออม การลงทุน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ล้วนแต่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ดังนั้น ในกรณีของการออมจึงถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งไม่สามารถที่จะมองข้ามความสำคัญไป เนื่องจากเป็นแหล่งที่ได้มาซึ่งเงินลงทุนอันจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประเทศที่มีปริมาณการออมในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการในการลงทุนของประเทศแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศเพื่อมาลงทุน อันจะเป็นผลดีต่อการมีเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่องและเกิดความมั่นคง

การออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาประเทศ การออมของประเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการสนับสนุนการลงทุน โดยการออมเป็นแหล่งเงินทุน สำหรับการลงทุนและขยายการผลิตของประเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพราะเงินออมเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการผลิต ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหลายทฤษฎี ก็ได้ให้ความสำคัญกับการออมและการสะสมทุนเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาประเทศจึงต้องเริ่มจากการที่ประเทศนั้น มีเงินออมในประเทศ ให้เพียงพอต่อการลงทุน สำหรับการออมของบุคคลในครัวเรือนแสดงถึงผลทางเศรษฐกิจที่ประชาชนได้รับ ส่วนการออมของภาครัฐกิจแสดงถึงศักยภาพความสามารถหรือเหตุของการทำกำไร และการออมของภาครัฐบาลแสดงถึงศักยภาพของการบริการและบริหารที่รัฐบาลจะจัดให้แก่ประชาชน ดังนั้นการออมของภาครัฐจึงมีความสำคัญโดยตรงต่อประชาชนที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างมาก

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตให้เป็นที่น่าพอใจนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก และแนวทางการสะสมเงินทุนจำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจาก 2 แหล่ง คือ

- (1) การออมในประเทศ ได้แก่ การออมภาคเอกชน และภาครัฐ
- (2) เงินทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินลงทุนโดยตรงจาก

ต่างประเทศ

แม้ว่าการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ จะมีผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินทุน เช่นเดียวกับการออมในประเทศ แต่การพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศมากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจาก ต้องเสียผลประโยชน์ให้ต่างประเทศในรูปของ

ดอกเบี้ยและสิทธิพิเศษต่างๆ ดังนั้น การพยายามระดมเงินออมในประเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐบาลจำเป็นต้องกระทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจทั้งด้านการเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศ

เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมาย ซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิตเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและในอนาคต

ตารางที่ 1.1 การออมสุทธิภายในประเทศ ปี พ.ศ 2545-2549

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)				
	2545	2546	2547	2548	2549
ภาคเอกชน	385,219	411,975	508,868	544,046	669,434
ครัวเรือน	214,526	249,996	508,868	344,517	446,487
นิติบุคคล	170,693	161,979	189,337	199,529	252,947
ภาครัฐ	388,239	455,555	475,452	506,867	641,397
รัฐบาล	220,053	314,154	327,452	374,170	472,229
รัฐวิสาหกิจ	168,186	141,401	148,000	132,697	169,168
รวม	773,458	867,530	984,320	1,050,913	1,340,831

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

จากตารางที่ 1.1 จะพบว่า ในช่วงปี 2545 – 2549 จะมีอัตราการออมสุทธิในประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2545 มีมูลค่าการออมรวม 773,458 ล้านบาท และในปี 2549 มีมูลค่าการออมสุทธิในประเทศทั้งสิ้น 1,340,831 ล้านบาท เป็นผลมาจากทั้งการออมภาคเอกชนและภาครัฐที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งหากประเทศไทยมีปริมาณการออมและการลงทุนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะทำให้ประเทศมีการเจริญเติบโตและเป็นรากฐานทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เพราะการที่ประเทศจะพัฒนา หรือมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสะสมทุน (Capital Formation) โดยการสะสมส่วนหนึ่งของทรัพยากรของตนจากความต้องการในการบริโภค หรือที่เรียกว่าการออมเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนและการบริโภคในอนาคต

ตารางที่ 1.2 การเปลี่ยนแปลงรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือนทั่วประเทศ ปี 2550

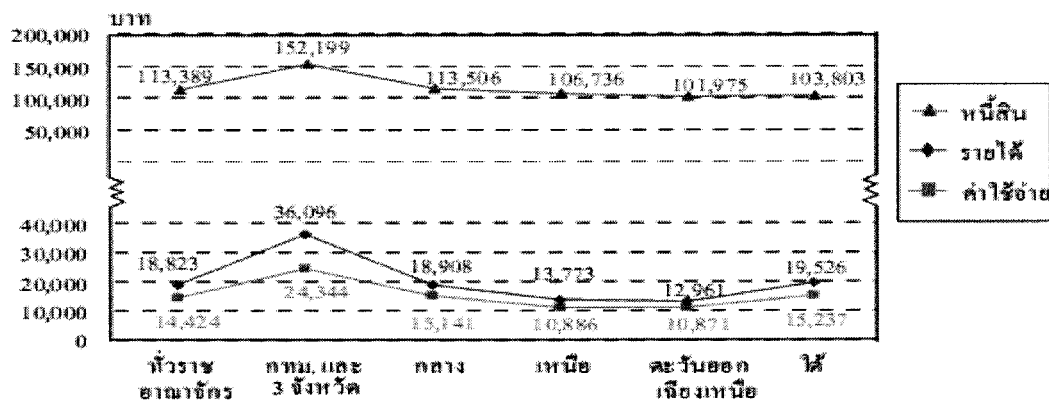
รายการ	2549	2550	ร้อยละของการเปลี่ยนแปลง
			2550/2549
รายได้ (บาท)	17,787	18,660	4.9
ค่าใช้จ่าย (บาท)	14,311	14,500	1.3
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้ (ร้อยละ)	80.5	77.7	-3.5
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น (บาท)	116,585	116,681	0.1
ครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ร้อยละ)	64.4	63.3	-1.7
หนี้สินต่อรายได้ (เท่า)	6.6	6.3	-4.5

ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ยภายในประเทศ (ตารางที่ 1.2) พบว่ารายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจากปี 2549 โดยรายได้มีอัตราการเพิ่มขึ้นมากกว่าค่าใช้จ่าย คือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ขณะที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 1.3 ต่อปี ทำให้สัดส่วนของค่าใช้จ่าย/รายได้ลดลงร้อยละ 80.5 ในปี 2549 เป็น 77.7 ในปี 2550 ส่วนสถานะการเป็นหนี้ของครัวเรือนมีแนวโน้มดีขึ้น คือจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ลดลงร้อยละ 1.7 จำนวนเงินที่เป็นหนี้ใกล้เคียงกันคือ จาก 116,585 เป็น 116,681 บาทต่อครัวเรือนและจำนวนหนี้สินต่อรายได้ลดลงร้อยละ 4.5 และจากตารางที่ 1.3 ในการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือน ปี 2550 พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินต่ำที่สุด แต่มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุดถึงร้อยละ 83.9 จึงทำให้มีผลต่อสัดส่วนของรายได้ที่เหลือสำหรับการเก็บออมและชำระหนี้้น้อยมากเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยว่าเพราะสาเหตุใดที่ทำให้ประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมีปัญหาของการออมเงินน้อยทั้งที่ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินต่ำเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย และเพื่อที่จะหาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ซึ่งจะทำให้เรากำหนดนโยบายส่งเสริมการออมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และในที่สุดก็จะช่วยส่งผลดีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและความเติบโตดังกล่าวต้องอยู่บนรากฐานของความแข็งแกร่ง และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยผู้วิจัยเลือกที่จะใช้พื้นที่จังหวัดเลยเป็นพื้นที่ตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ก็เนื่องจากว่าจังหวัดเลยนั้นเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ภูกระดึง ภูหลวง ภูเรือ ซึ่งมีบุคคลต่างๆ ทั่วประเทศเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดเลยเป็นจำนวนมากใน

แต่ละปี ประชากรในจังหวัดส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนอกจากนี้ประชากรยังมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนเป็นอันดับที่ 8 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งติดอันดับหนึ่งในสิบของจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 1.4) ซึ่งผู้วิจัยก็มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ และในปัจจุบันก็เป็นพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จึงเลือกพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาถึงพฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีพฤติกรรมและรูปแบบการออมเป็นอย่างไร

ตารางที่ 1.3 การเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือนในภาคต่างๆ ปี 2550

1/ นกชนัน ปทุมธานี และสมุหพรปราวการ

ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 1.4 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ เป็นรายจังหวัด
ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2549

จังหวัด	รายได้ ต่อ เดือน	แหล่งที่มาของรายได้ (บาท) Source of income (Baht)						
		รายได้ประจำ Current income						
		ค่าแรง และ เงินเดือน	กำไร จาก การทำ ธุรกิจ	การทำ เกษตร	เงินที่ ได้รับเป็น การ ช่วยเหลือ	รายได้ จาก ทรัพย์สิน	รายได้ที่ ไม่เป็นตัว เงิน	รายได้ไม่ ประจำ
นครราชสีมา	13,320	5,222	3,697	1,015	1,497	154	1,680	56
บุรีรัมย์	9,698	2,054	2,250	1,127	2,162	102	1,925	80
สุรินทร์	11,850	4,243	2,213	629	1,819	174	2,534	239
ศรีสะเกษ	9,406	2,538	1,270	1,657	1,427	73	2,200	242
อุบลราชธานี	12,035	3,430	2,260	1,607	1,619	93	2,878	147
ยโสธร	9,969	2,344	2,015	1,831	1,309	58	2,353	60
ชัยภูมิ	11,551	2,713	1,798	2,738	2,267	55	1,849	130
อำนาจเจริญ	13,134	2,916	3,377	2,357	1,596	119	2,463	307
หนองบัวลำภู	11,030	2,656	1,929	1,221	2,098	69	2,877	179
ขอนแก่น	11,349	3,984	1,756	1,336	2,081	87	1,985	121
อุดรธานี	14,097	4,297	2,429	1,639	3,231	127	2,261	112
เลย	12,083	3,611	1,850	2,706	1,301	69	2,461	84
หนองคาย	12,877	3,614	1,887	1,838	2,187	124	2,912	314
มหาสารคาม	13,646	3,986	2,534	2,025	2,243	109	2,460	289
ร้อยเอ็ด	10,849	2,740	2,092	1,306	1,990	89	2,133	499
กาฬสินธุ์	12,445	3,868	2,372	2,213	1,761	65	1,963	203
สกลนคร	11,295	3,183	2,259	1,148	1,808	79	2,486	331
นครพนม	9,927	3,430	1,401	783	2,345	103	1,794	72
มุกดาหาร	13,497	5,241	679	1,646	1,456	293	2,716	467

ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมกรรมการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1. การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสถานภาพสมรส

3.2. การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับเพศ

3.3 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู

3.4 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้จากแหล่งอื่นๆ

3.5 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเพียงพอของรายได้

3.6 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับภาระหนี้สิน

3.7 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ประจำ

3.8 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ประจำของกลุ่มสมรส

3.9 การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้จากแหล่งอื่นๆของกลุ่มสมรส

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ซึ่งประกอบไปด้วย เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา 81 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึง ได้มีการกำหนดนิยามคำศัพท์ที่ใช้ดังนี้

1. เงินออม หมายถึง เงินออมเฉลี่ยรายเดือน ซึ่งได้จากรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว
2. พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดเลย ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
3. การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รายได้พึงใช้จ่ายของ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หักด้วยภาษีเงินได้ และหักด้วยรายจ่ายของครัวเรือน (personal outlay)
4. สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึง ตราสารทางการเงินทั้งสิ้น หุ้นประเภทต่างๆ รวมถึงการลงทุนในธุรกิจอื่นๆ กรรมกรรมประกันชีวิต ตัวสัญญาใช้เงิน พันธบัตรหรือหลักทรัพย์รัฐบาลเงินให้กู้แก่บุคคลนอกครัวเรือน รวมไปถึงเงินฝากกับสถาบันการเงินและกองทุนประเภทต่างๆ
5. รายได้ของพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่
  1. ค่าแรงและเงินเดือน ค่าล่วงเวลา เงินรางวัล บริการเงินโบนัส เป็นต้น
  2. กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจทางการเกษตรและธุรกิจอื่น ๆ
  3. รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล
  4. เงินที่ได้รับจากการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ
  5. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของ ค่าแรง เงินเดือนมูลค่าของสินค้าหรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ ครัวเรือนเป็นเจ้าของและอยู่เอง) หรือได้รับมาโดยไม่ต้องซื้อ
6. รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ เช่นเงินได้จากการประกันภัย หรือประกันชีวิต เงินรางวัล สลากกินแบ่ง และรายรับอื่นๆในประเภทเดียวกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการออม พฤติกรรมการออม ตลอดจนปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย รวมถึงผลกระทบของวิกฤติการณ์เศรษฐกิจที่มีต่อการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. ทำให้ทราบถึงแนวทาง มาตรการ และกระบวนการในการรักษาระดับการออมที่เหมาะสมและเพิ่มระดับการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย และส่วนราชการอื่นๆ ในจังหวัดเลยและเอกชนรวมทั้งทำให้ทราบถึงความสำคัญของการออมและพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงการออมในรูปแบบต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเร่งระดมเงินออม และพัฒนาการออมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

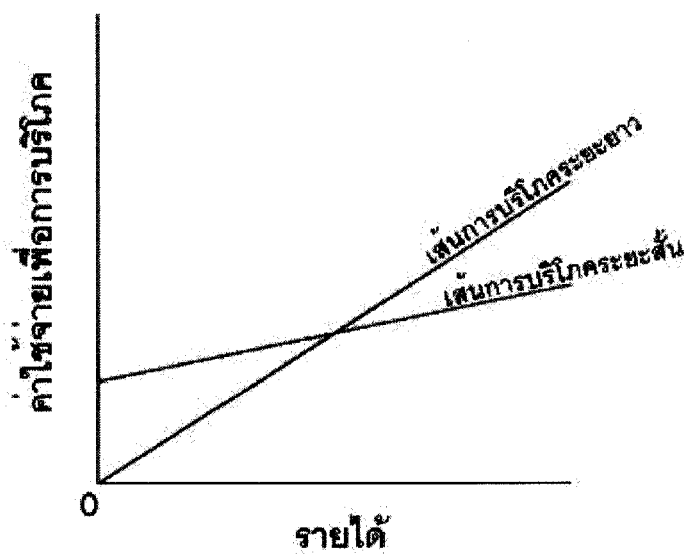
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการออม (Savings) นั้นนักเศรษฐศาสตร์จะอาศัยแนวความคิด ว่าด้วยการบริโภคเข้ามาช่วยในการอธิบาย รายละเอียดของทฤษฎีมีดังนี้

2.1.1 การบริโภค (Consumption)

มนุษย์ก็เช่นเดียวกับสัตว์โลกโดยทั่วไป ที่มีความหิว และความต้องการ แต่มนุษย์จะระงับความหิว และความต้องการนั้นด้วยการอุปโภคและบริโภคสินค้าและบริการ ที่มนุษย์นั่นเองเป็นผู้ผลิตขึ้น เราทราบว่าอุปสงค์หรือความต้องการ ที่มีต่อสินค้าและบริการ มีได้ทั้งที่เป็นอุปสงค์ต่อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (final demand) และอุปสงค์ต่อสินค้าและบริการขั้นกลาง (intermediate demand) การบริโภคจัดเป็น อุปสงค์ที่มีต่อสินค้าและบริการในขั้นสุดท้าย สินค้าดังกล่าวเรียกว่า สินค้าบริโภค (consumer goods) ซึ่งมีทั้งที่เป็นสินค้าคงทน เช่น รถยนต์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ และที่เป็นสินค้าไม่คงทนหรือเสียบง่าย เช่น เนื้อสัตว์ พืชผัก ผลไม้ ฯลฯ การที่ผู้บริโภคจะบริโภคสินค้าและบริการได้นั้น ต้องมีเงินเป็นสื่อในการใช้จ่าย เพื่อซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (consumption expenditure) ในวิชาที่ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์จุลภาคได้พยายามอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคไว้ โดยอธิบายว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ในการบริโภคสินค้าและบริการ คือ ระดับราคาและรายได้ ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะจำกัดการใช้จ่ายไว้เพียงแค่ว่ารายได้ที่มีอยู่นอกจากมีความจำเป็นจริงๆ ที่ต้องมีการกู้หนี้ยืมสิน นั่นคือคนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการใช้เงิน เพื่อการบริโภคอย่างมีเหตุมีผลเป็นไปในทางใช้จ่ายไม่เกินตัว แต่ก็มีบางคนที่มีบางครั้งที่มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยอาจจะมีการใช้จ่ายเกินตัวตามแฟชั่นประเพณี และสังคม ก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามการเลือกตัดสินใจในการบริโภคของคนเหล่านี้ จะเป็นเรื่องของคนในแต่ละครัวเรือน แต่การบริโภคที่จะได้กล่าวถึงต่อไป ซึ่งเป็นการบริโภคเชิงมหภาคจะไม่ใช้เรื่องของกรรมการบริโภคเพียงครัวเรือนใดครัวเรือนหนึ่งเท่านั้น แต่จะเป็นการบริโภคมวลรวมของคนในครัวเรือนทั้งประเทศ ดังนั้นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคจึงเป็นตัวแปรในเชิงมหภาคเป็นสำคัญ ตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่ รายได้สมบูรณ์ (absolute income) รายได้เปรียบเทียบ (relative income) รายได้ถาวร (permanent income) รายได้ตลอดช่วงอายุ (life time income) มูลค่าสินทรัพย์ (asset) อัตราดอกเบี้ย (interest rate) ฯลฯ ตัวแปรเหล่านี้ได้ถูกพยายามนำเข้ามา เพื่อใช้อธิบายความเป็นไปของพฤติกรรมกรรมการบริโภค โดยนักเศรษฐศาสตร์มหภาค เรื่อยมา ซึ่งในภาพรวมแล้วตัวแปรด้านรายได้จะเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดระดับการบริโภคของคนในสังคม รายจ่ายเพื่อการใช้จ่ายสินค้าและบริการในช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้ถูกจัดให้เป็นตัววัดค่าของระดับการบริโภคที่สำคัญทั้งนี้ในเชิงมหภาค รายจ่ายนี้ถือเป็นรายจ่ายขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดรายจ่ายอื่นที่รวมกัน

ขึ้น เป็นรายจ่ายรวมทั้งประเทศ (aggregate expenditure) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของมันจึงมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมวลรวมอย่างมาก จึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่นักเศรษฐศาสตร์มหภาคไม่อาจมองข้ามได้ สำหรับตัววัดค่าพฤติกรรมการบริโภคที่มีต่อรายได้ซึ่งนิยามไว้กัน คือ APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่ารายได้ 1 หน่วย จะถูกใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคเท่าใด บ่งชี้ให้ทราบถึง พฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ไปในการบริโภค และ MPC (marginal propensity to consume:ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าใด บ่งชี้ให้ทราบถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่กระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคว่ามีมากน้อยเพียงใด การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรม การบริโภคของนักเศรษฐศาสตร์นั้น เดิมเลขที่เดียวกับที่ศึกษาแต่เฉพาะ พฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้น ต่อมาเมื่อมีการขยายการศึกษาให้มีข้อมูลที่ยาวนานขึ้น ก็พบว่า พฤติกรรมการบริโภคดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป จึงได้ข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า พฤติกรรม การบริโภคในระยะสั้นและระยะยาวนั้นต่างกัน โดยการบริโภคในระยะยาวจะมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคค่อนข้างมีเสถียรภาพ เส้นการบริโภคซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้กับค่าใช้จ่าย เพื่อ การบริโภคในระยะยาวจึงควรเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิด ในขณะที่พฤติกรรมการบริโภคในระยะ สั้นจะมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคลดลงเมื่อระดับของรายได้เพิ่มขึ้น โดยความโน้มเอียงในการ บริโภคดังกล่าวจะสูงกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคด้วย เส้นการบริโภคระยะสั้นจึงควร เป็นเส้นที่ลากตัดผ่าน แกนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค สามารถแสดงโดยรูปภาพอย่างง่ายเพื่อให้เข้าใจได้ดี ขึ้น ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริโภค ได้แก่

- 1) ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income theory of consumption)
- 2) ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative income theory of consumption)
- 3) ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-cycle theory of consumption)
- 4) ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร (Permanent income theory of consumption)

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory of - Consumption)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจ ที่ผู้บริโภคมีเสรีภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่ตั้งใจไว้ของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้รายได้ดังกล่าวควรเป็น รายได้ประชาชาติที่สุทธิหลังหักภาษีแล้ว (เป็นรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง) ดังนั้นจึงอาจเขียนในรูปของสมการ แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของการบริโภคได้ ดังนี้

$$C = a + bY \quad ; a > 0 ; 0 < b < 1 \quad \dots\dots\dots(1)$$

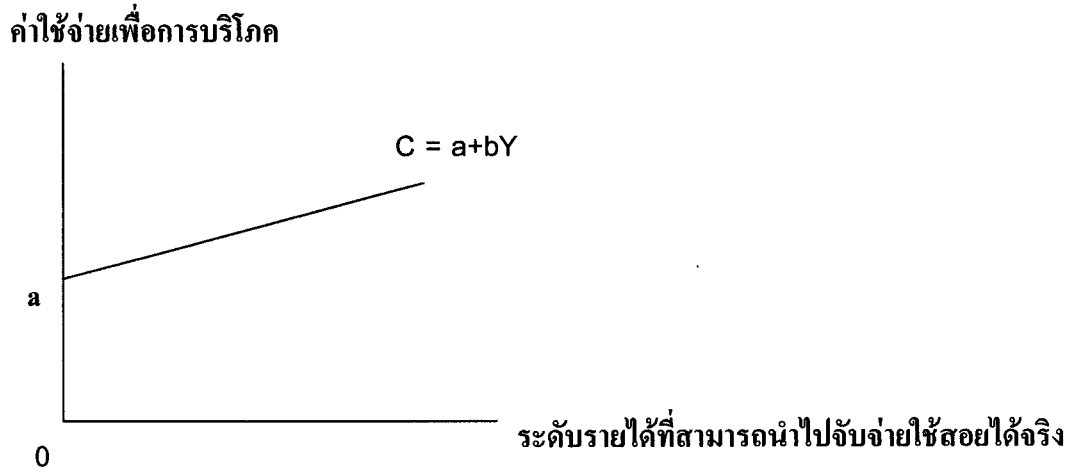
โดยที่ C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในกรณีที่ยังไม่มีรายได้ (autonomous consumption expenditure : แม้ว่าบุคคลจะยังไม่มีรายได้ (Y=0) แต่เพื่อความอยู่รอดก็ยังคงต้องกินต้องใช้)

b คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นการบริโภค

Y คือ ระดับรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง

สมการ (1) มาแสดงโดยรูปภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของการบริโภค

จากสมการ (1) นำมาหารด้วย Y ตลอดจะได้ว่า

$$C/Y = a/Y + b \quad \dots\dots\dots(2)$$

ในที่นี้ C/Y คือ ค่า APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) ทำให้ทราบว่า รายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง 1 หน่วย จะถูกจัดสรรไปเพื่อการบริโภคเท่ากับ C/Y หน่วยและจากสมการ (1) หากพิจารณาเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น (change in = Δ) สามารถกล่าวได้ว่า ถ้าระดับรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริงเปลี่ยนแปลงไปเท่ากับ ΔY จะทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปด้วยเท่ากับ ΔC ดังนั้น จะได้ว่า

$$\begin{aligned} \Delta C &= b \Delta Y \\ \Delta C / \Delta Y &= b \quad \dots\dots\dots(3) \end{aligned}$$

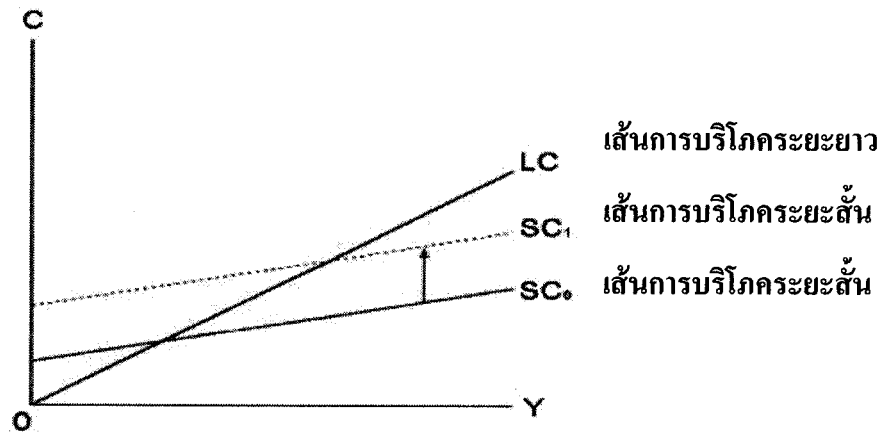
ในที่นี้ $\Delta C / \Delta Y$ คือ ค่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) เป็นค่าความลาดในสมการ (1) ดังนั้นค่าของ MPC จึงเท่ากับ $0 < MPC$ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ตามแนวคิดนี้เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สัดส่วนกัน (nonproportional relationship) กล่าวคือ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้นค่า APC จะลดลงในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC ด้วย พิจารณาจากการแทนที่สมการ (3) ในสมการที่ (2) จะได้ว่า

$$APC = a/Y + MPC \quad \dots\dots\dots(4)$$

จากการที่ a และ MPC เป็นค่าคงที่ที่มากกว่า 0 เมื่อ Y เพิ่มขึ้น ค่า a/Y จะลดลงแต่จะไม่ลดลงน้อยกว่า 0 เป็นผลให้ APC ลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC ทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ Keynes ถูกใช้ในการศึกษา ณ งวดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-section studies) เท่านั้น

ต่อมา Simon Kutznets นักเศรษฐศาสตร์ชาวรัสเซีย ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ช่วงเวลาของข้อมูลในการศึกษาที่ยาวนานขึ้น พบว่าในระยะยาวความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y เป็นความสัมพันธ์ที่ได้สัดส่วนกัน (proportional relationship) โดยค่า APC โนมเอียงที่จะมีค่าคงที่นอกจากนี้ ค่า APC ก็โน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC ด้วยจากการที่ผลการศึกษาของ Kutznets ขัดแย้งกับแนวความคิดของ Keynes ทำให้นักเศรษฐศาสตร์คนอื่นๆหันกลับไปพัฒนาทฤษฎีการบริโภคขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ได้ดียิ่งขึ้นในจำนวนนี้นักเศรษฐศาสตร์ที่นิยมตามแนวคิดของ Keynes ก็ได้พยายามหาเหตุผลมาสนับสนุนให้ทฤษฎีตามแนวคิดของ Keynes ยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kutznets อยู่โดยเห็นว่า เส้นการบริโภคของ Keynes เป็นเส้นการบริโภคระยะสั้น ในขณะที่การศึกษาของ Kutznets เป็นเส้นการบริโภคระยะยาว ซึ่งในระยะยาวนั้น เส้นการบริโภคระยะสั้นจะเคลื่อนตัวสูงขึ้นไปจากตำแหน่งเดิมทั้งเส้น (shift) ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุอื่นๆเช่น การขยายตัวของชุมชนเมือง การพัฒนาทางด้านการผลิตและการตลาดของสินค้าใหม่ๆ การสูงขึ้นของจำนวนและอายุของประชากร การเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศที่สูงขึ้น ฯลฯ การเลื่อนสูงขึ้นของเส้นการบริโภคระยะสั้นนี้เองที่ทำให้ค่า APC ไม่ลดลงแม้ว่าระดับรายได้

จะสูงขึ้น ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ตามเส้นการบริโภคระยะยาวจะทำให้ค่า APC เท่ากับ MPC ด้วยสามารถแสดงโดยรูปภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงการบริโภคระยะยาวของทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Theory of -

Consumption) ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย James S. Duesenberry ในราวปี ค.ศ. 1949 ความเชื่อตามแนวคิดของทฤษฎีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สมมติฐานหลัก คือ

1) Duesenberry เชื่อว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เท่านั้นแต่จากการที่มนุษย์มีพฤติกรรม การเลียนแบบในการบริโภคของสังคม (demonstration effect) จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคควรจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมด้วย คือ ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้วต่ำกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคม มีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคต่อรายได้ค่อนข้างสูง นั่นคือค่า APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) สูง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของครัวเรือนจะพยายามรักษาระดับของการบริโภคให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคม ส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้ว สูงกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคม มีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีค่า APC ต่ำ ทั้งนี้เพราะครัวเรือนในกลุ่มนี้จะมีระดับของการบริโภคสูงอยู่แล้ว ดังนั้นจึงสามารถที่จะทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยจัดสรรเงินจากรายได้เพียงส่วนน้อย ก็พอเพียงสำหรับการบริโภคสินค้าและบริการ ให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคมได้แล้ว พฤติกรรมการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมนี้จะมีลักษณะของเส้นการบริโภคระยะสั้น เช่นเดียวกับเส้นการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ Keynes กล่าวคือ ในระยะสั้นเมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้นค่า APC จะลดลงในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) ด้วยส่วนในระยะยาวเชื่อ

ว่าลักษณะการกระจายรายได้ของคนในสังคมน่าจะดีขึ้น กล่าวคือมีการกระจายรายได้ค่อนข้างคงที่ ระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคมก็จะค่อนข้างคงที่ด้วย (relative distribution of income is stable) ค่า APC จึงไม่เปลี่ยนแปลง และโน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Simon Kutznets

2) Duesenberry เชื่ออีกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับ ระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาก่อนๆ ด้วยเพราะครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้ว จะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิม เมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) แยก ค่า APC จึงสูงขึ้นสามารถเขียนในรูปสมการได้เป็น

$$APC = a - bY/Y_p \dots\dots\dots(1)$$

$$C/Y = a - bY/Y_p \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่ C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a คือ ค่า APC ในกรณีที่ Y/Y_p เท่ากับ 0

b คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นแสดงความสัมพันธ์

ระหว่าง APC และ Y/Y_p

Y คือ ระดับรายได้ในงวดปัจจุบัน

Y_p คือ ระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อน

เครื่องหมายลบหน้าค่า b บอกให้ทราบว่า APC จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ผกผันกับอัตราส่วนเปรียบเทียบ ระหว่างระดับรายได้ในงวดปัจจุบัน และระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด ในงวดเวลา ก่อน เมื่อนำสมการ (2) มาหารด้วย Y ตลอด จะได้เส้นการบริโภคตามแนวคิดนี้อยู่ในรูป

$$C = aY - bY^2/Y_p \dots\dots\dots(3)$$

จากสมการ (3) นำมาหาค่า C/Y จะได้ว่า

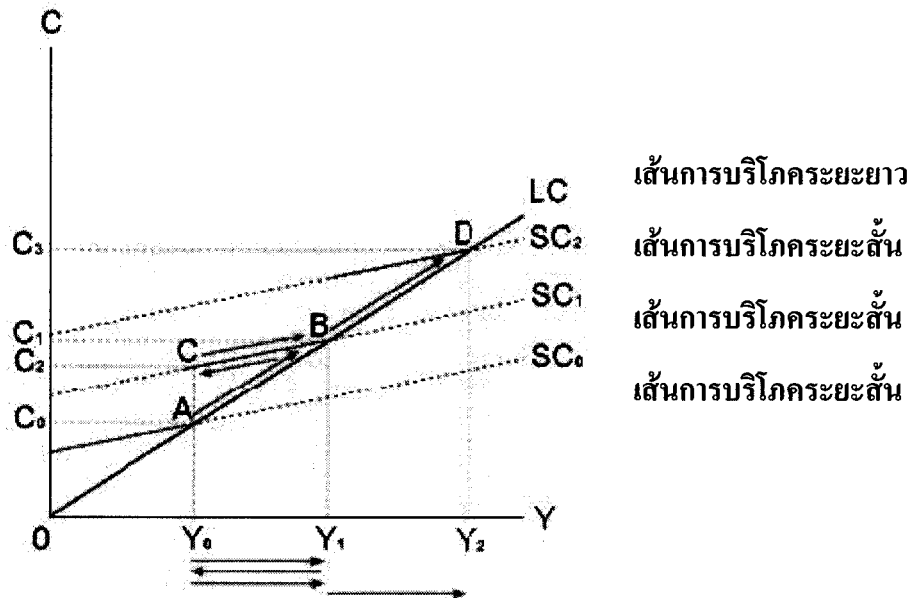
$$\partial C/\partial Y = a - 2bY/Y_p \dots\dots\dots(4)$$

$\partial C/\partial Y$ มีความหมายเหมือน $\Delta C/\Delta Y$ เมื่อ ΔY เข้าใกล้ 0 ($\Delta =$ change in) ซึ่งก็คือค่า MPC นั่นเองดังนั้นจากสมการ (4) จะได้ว่า

$$MPC = a - b2Y/Y_p \dots\dots\dots(5)$$

ถ้าระดับรายได้ของครัวเรือนลดลงเรื่อยๆ ค่า Y จะสูงกว่า Y_p มากขึ้น ในขณะที่ Y_p คงที่ ดังนั้น Y/Y_p ลดลง เป็นผลให้ค่า APC มากขึ้น เมื่อพิจารณาสมการ (1) และ (5) จะเห็นได้ว่า APC จะมีค่ามากกว่า MPC ด้วยแต่ถ้าระดับรายได้สูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างมีเสถียรภาพ ค่า Y จะสูงกว่า Y_p แต่ทั้ง Y และ Y_p ต่างก็จะสูงขึ้นตามกันไป ดังนั้น ค่า APC จึงค่อนข้างคงที่ในระยะยาวเชื่อว่าระดับรายได้ของครัวเรือนน่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นลักษณะของเส้นการบริโภค ระยะยาวจึงควรมีค่า APC ค่อนข้างคงที่ด้วย ในขณะที่เดียวกันเส้นการบริโภคในระยะ

ยาวก็จะเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิดด้วยเช่นกัน รูปแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว

จากรูป สมมติในงวดเวลาที่ 0 คราวเรือนทำการบริโภค ณ จุด A โดยมีรายได้เท่ากับ OY_0 และมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_0 ต่อมา

ในงวดเวลาที่ 1 คราวเรือนมีรายได้สูงขึ้นเป็น OY_1 คราวเรือนจะทำการบริโภคไปตามเส้นการบริโภคระยะยาว (LC) ที่จุด B โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน คือ OY_0) ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลง

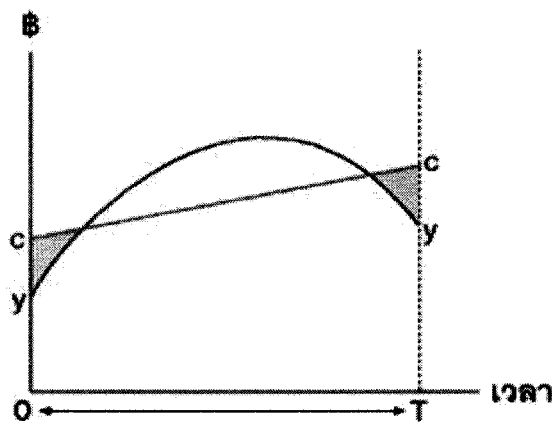
ในงวดเวลาที่ 2 คราวเรือนมีรายได้ลดลงกลับมาเป็น OY_0 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน คือ OY_1) คราวเรือนจะไม่กลับมาทำการบริโภคที่จุด A เหมือนในงวดเวลาที่ 0 อีก แต่จะพยายามรักษาระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไว้ โดยจะทำการบริโภคตามเส้นการบริโภคระยะสั้น (SC_1) แทนที่จุด C ค่า APC สูงขึ้นและ APC มากกว่า MPC ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_2

ในงวดเวลาที่ 3 คราวเรือนมีรายได้สูงขึ้นกลับมาเป็น OY_1 ซึ่งระดับรายได้ ณ จุดนี้จะเป็นระดับรายได้เดียวกับระดับรายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน คราวเรือนจะเลื่อนการทำการบริโภคจากจุด C กลับขึ้นมาอยู่ที่ B ตามแนวเส้นการบริโภคระยะสั้น โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 ค่า APC ลดลงแต่ APC ยังคงมากกว่า MPC

ต่อมาในงวดเวลาที่ 4 คราวเรือนมีรายได้สูงขึ้นไปอีกเป็น OY_2 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อนคือ OY_1) คราวเรือนจะทำการบริโภคเพิ่มขึ้นตามเส้นการบริโภคระยะยาวที่จุด D โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_3 ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลงการปรับตัวจะเป็นลักษณะเช่นนี้เรื่อยไป แล้วแต่ระดับรายได้ของคราวเรือนว่าจะมีการขึ้นลงเทียบกับระดับรายได้ สูงสุดในงวดเวลาก่อนอย่างไร

3. ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Franco Modigliani ร่วมกับลูกศิษย์ของเขาอีก 2 คน คือ Albert Ando และ Richard Brumberg ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1954 ตามแนวคิดนี้ไม่เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับ ระดับรายได้ สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้นตามแนวความคิดของ John Maynard Keynes แต่ควรขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต มากกว่าหากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดังรูป

แสดงปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

ภาพที่ 5 ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

จะเห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง การกระจายรายได้ ตลอดช่วงอายุขัยจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัย โดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้วจะพบว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพฤติดนเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต นั่นคือ คราวเรือนที่มี หัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลอายุน้อย หรืออยู่ในวัยสูงอายุจะมีค่า APC (average-propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) สูง ในขณะที่คราวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลในวัยกลางคนจะมีค่า APC ต่ำถ้าหากพิจารณาในส่วนของ การตัดสินใจเพื่อการบริโภคของคราวเรือนแล้วทฤษฎีนี้เชื่อว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต ซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตของคราวเรือน สามารถเขียนในรูปของสมการแสดงความสัมพันธ์ในการบริโภค ได้ดังนี้

$$C_t = a(PV_t) \quad ; 0 < a < 1 \quad \dots\dots\dots (1)$$

โดยที่ C_t คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาที่ t

PV_t คือ มูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ t ของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต

a คือ ค่า coefficient ของสมการแสดงถึงสัดส่วนของมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตที่ครัวเรือนนำมาใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

และจากการที่รายได้ที่จะได้รับตลอดช่วงชีวิตสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ รายได้จากการทำงาน (labour income : Y^L) และรายได้จากสินทรัพย์ (property income : Y^P) ดังนั้นถ้าต้องการหามูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ 0 ของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต จะได้ว่า

$$PV_0 = \sum_0^T (Y_t^L \int (1+r)^t) + \sum_0^T (Y_t^P \int (1+r)^t) \quad \dots\dots\dots (2)$$

PV_0 คือ มูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ 0 ของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต

T คือ จำนวนปีที่บุคคลคาดว่าจะมีชีวิตอยู่

$\sum_0^T (Y_t^L / (1+r)^t)$ คือ มูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ 0 ของรายได้ที่เกิดจากการทำงาน มูลค่านี้จะเท่ากับรายได้ที่เกิดขึ้นในงวดเวลาที่ 0 รวมกับรายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในงวดเวลาที่เหลือ

$\sum_0^T (Y_t^P / (1+r)^t)$ คือ มูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ 0 ของรายได้ที่เกิดจากสินทรัพย์ซึ่งหากตลาดหลักทรัพย์เป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพ มูลค่านี้จะเท่ากับมูลค่าของสินทรัพย์ในงวดเวลาที่ 0 นั่นเอง ดังนั้นเขียนสมการ (1) ใหม่จะได้ว่า

$$PV_0 = Y_0^L + \sum_1^T (Y_t^L / (1+r)^t) + A_0 \quad \dots\dots\dots (3)$$

โดยที่ A_0 คือ มูลค่าของสินทรัพย์ในงวดเวลาที่ 0 หากกำหนดให้ค่าเฉลี่ยของรายได้ที่เกิดจากการทำงานที่คาดว่าจะได้รับ (average expected labor income : Y^c) ในงวดเวลาที่ 0 เท่ากับ ค่าเฉลี่ยของมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่เหลือของรายได้ที่เกิดจากการทำงานจะได้ว่า

$$Y_0^c = \left(\sum_1^T (Y_t^L \int (1+r)^t) \right) \int (T-1)$$

$$\sum_1^T (Y_t^L \int (1+r)^t) = (T-1) Y_0^c \quad \dots\dots\dots (4)$$

แทนค่าสมการ (3) ด้วยสมการ (4)

$$PV_0 = Y_0^L + (T-1) Y_0^c + A_0 \quad \dots\dots\dots (5)$$

Modigliani และ Ando ได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต (ทำการคาดหวัง ณ งวดเวลาปัจจุบัน) กับรายได้ที่เกิดขึ้นในงวดเวลาปัจจุบัน พบว่าความสัมพันธ์ที่เหมาะสมน่าจะอยู่ในรูปที่ว่า รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตมีค่าเป็นทวีคูณของรายได้ในงวดเวลาปัจจุบันสามารถเขียนในรูปสมการได้

$$Y_0^e = bY_0^L ; b > 0 \dots\dots\dots(6)$$

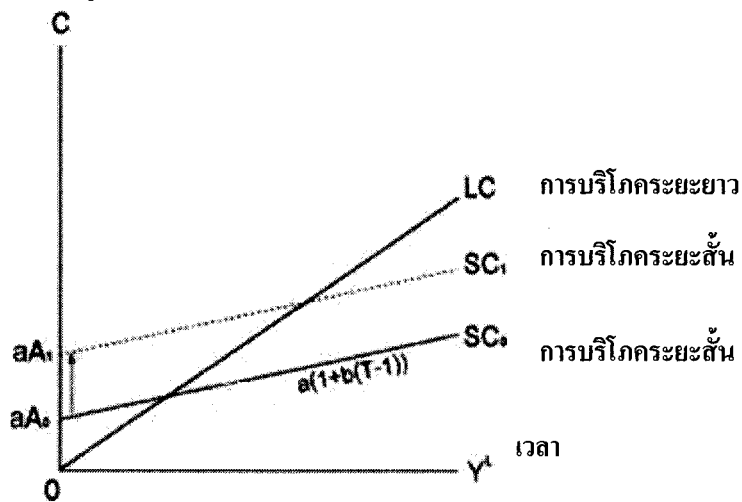
แทนค่าสมการ (5) ด้วยสมการ (6) แล้วเอาไปแทนในสมการ (1) จะได้สมการการบริโภค คือ

$$C_0 = a(Y_0^L + b(T-1)Y_0^L + A_0)$$

$$C_0 = a(1+b(T-1))Y_0^L + aA_0 \quad \text{หรือ}$$

$$C_t = a(1+b(T-1))Y_t^L + aA_t \dots\dots\dots(7)$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งขึ้น อยู่กับ รายได้ที่เกิดจากการทำงานและมูลค่าของสินทรัพย์ในงวดเวลานั้น ในระยะสั้นมูลค่าของสินทรัพย์ ก่อนข้างคงที่ ทำให้ค่า aA_t คงที่ เมื่อระดับรายได้ที่เกิดจากการทำงานเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคจะมี พฤติกรรม การบริโภคไปตามเส้นการบริโภค ที่มีลักษณะตัดกับแกนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ณ ระดับ เท่ากับ aA_t โดยมีความลาดชัน (slope) ของเส้นเท่ากับ $a(1+b(T-1))$ บอกให้ทราบว่าเป็นระยะสั้น ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สัดส่วนกัน (nonproportional relationship) ส่วนในระยะยาวครัวเรือนจะมีเงินออมเพิ่มขึ้นทำให้มูลค่าของสินทรัพย์มี เพิ่มขึ้นด้วยค่า aA_t จึงเพิ่มขึ้น เส้นการบริโภคระยะสั้นจะเคลื่อนตัวสูงขึ้นไปจากตำแหน่งเดิมทั้งเส้น (shift) ทำให้ค่า APC ในระยะยาวไม่ลดลง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับ รายได้ในระยะยาวจะเป็นความสัมพันธ์ที่ได้สัดส่วนกัน (proportional relationship) เส้นการบริโภคใน ระยะยาวจึงเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Simon Kutznets เพื่อให้ เข้าใจได้ง่ายขึ้นสามารถแสดงรูปภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 6 เส้นการบริโภคในระยะยาวของ Simon Kutznets

4. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร (Permanent Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีนี้ถูกเสนอขึ้นครั้งแรกโดย Milton Friedman ในผลงานวิจัยเรื่อง A Theory of Consumption Function เมื่อปี ค.ศ. 1957 Friedman เป็นนักเศรษฐศาสตร์อีกท่านที่ไม่เห็นด้วยกับ John Maynard Keynes ที่ว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้สมบูรณ์ในงวดเวลานั้น แต่ Friedman เชื่อว่า คราวเรือนจะมีพฤติกรรมในจัดสรรรายได้ เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับมากกว่า พร้อมนี้เขาได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) และกำหนดให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ประกอบไปด้วย 2 ส่วนเช่นกัน คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวร (permanent consumption) และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว (transitory consumption) สามารถเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Y = Y^T + Y^P$$

$$C = C^T + C^P$$

โดยที่ Y คือ รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาหนึ่ง

Y^T คือ รายได้ชั่วคราว

Y^P คือ รายได้ถาวร

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาหนึ่ง

C^T คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคชั่วคราว

C^P คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคถาวร

Friedman เชื่อว่ารายได้ชั่วคราว ซึ่งเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งอาจมีค่าเป็นได้ทั้งบวก หรือลบ แต่ในระยะยาวแล้วรายได้ส่วนนี้จะหักกลบลบกันพอดี ดังนั้นในระยะยาว รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจึงมีเฉพาะส่วนของรายได้ถาวรเท่านั้น และเหตุผลทำนองเดียวกันนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในระยะยาวที่เกิดขึ้นจริง จึงมีเฉพาะส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวรเช่นกัน ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่าง

- 1) รายได้ถาวรกับรายได้ชั่วคราว
- 2) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวรกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว
- 3) รายได้ชั่วคราวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว

จะได้ว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในระยะยาวจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร (ควรเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้ว) โดยมีความสัมพันธ์กันในสัดส่วน คงที่ สามารถเขียนในรูปของสมการแสดงความสัมพันธ์ของการบริโภคในระยะยาวได้ ดังนี้

$$C = aY^P \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่ a คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นการบริโภคระยะยาว จากสมการ (1) จะได้ว่า

$$C/Y^p = a \quad \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่ C/Y^p คือ ค่า APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) มีค่าคงที่ เท่ากับ a ในขณะเดียวกันที่

$$\begin{aligned} \Delta C &= a \Delta Y^p \\ \Delta C / \Delta Y^p &= a \quad \dots\dots\dots(3) \end{aligned}$$

โดยที่ $\Delta C / \Delta Y^p$ คือ ค่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) ดังนั้นจากสมการ (2) และ (3) กล่าวได้ว่า ในระยะยาวความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับ รายได้เป็นความสัมพันธ์ที่ได้สัดส่วนกัน (proportional relationship) โดยมีค่า APC คงที่ และเท่ากับ MPC ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ Simon Kuznets ตามแนวคิดของ Friedman

รายได้ถาวร หมายถึง มูลค่าปัจจุบันของรายได้เฉลี่ยระยะยาวที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ที่เป็นมนุษย์ (human wealth และสินทรัพย์ที่ไม่ใช่มนุษย์ (non-human wealth) ซึ่งในระยะยาว รายได้ถาวรในงวดเวลาใดเวลาหนึ่ง จะเท่ากับรายได้ถาวรในอดีต

$$Y_t^p = Y_{t-1}^p$$

โดยที่ Y_t^p คือ รายได้ถาวรในงวดเวลาที่ t

Y_{t-1}^p คือ รายได้ถาวรในงวดเวลาที่ $t-1$

แต่หากพิจารณาในระยะสั้น รายได้ถาวรในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ถาวรในอดีตออสและส่วนเปลี่ยนแปลงของรายได้นั้น ซึ่งเชื่อว่ามีความสัมพันธ์กันในรูปของสมการดังนี้

$$Y_t^p = Y_{t-1}^p + b(Y_t - Y_{t-1}^p) \quad ; 0 < b < 1 \quad \dots\dots\dots(4)$$

โดยที่ Y_t คือ รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาที่ t

b คือ สัดส่วนของรายได้ถาวรที่มาจากรายได้ปัจจุบัน

หากคำนึงถึงช่วงเวลาในสมการ (1) สามารถเขียนสมการ (1) ได้ใหม่ดังนี้

$$C_t = aY_t^p \quad \dots\dots\dots(5)$$

แทนสมการ (4) ในสมการ (5) จะได้

$$\begin{aligned} C_t &= a(Y_{t-1}^p + b(Y_t - Y_{t-1}^p)) \\ C_t &= a(1-b)Y_{t-1}^p + abY_t \quad \dots\dots\dots(6) \end{aligned}$$

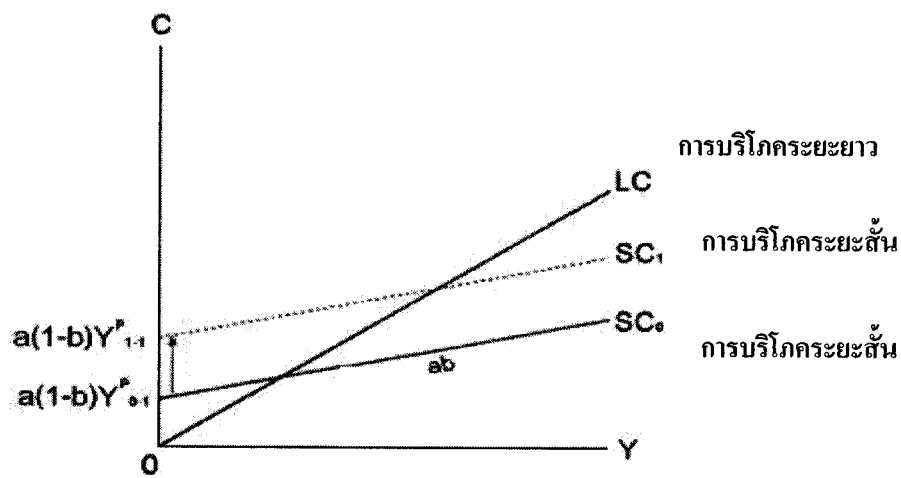
หาค่า APC จะได้

$$C_t / Y_t = a(1-b)Y_{t-1}^p / Y_t + ab \quad \dots\dots\dots(7)$$

หาค่า MPC จะได้

$$\Delta C / \Delta Y_t = ab \quad \dots\dots\dots(8)$$

จากสมการ (6) (7) และ (8) ทำให้สามารถกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้น ณ ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งตามทฤษฎีนี้ จะให้ลักษณะของเส้นการบริโภคตัดกับแกน ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภค ที่ระดับ $a(1-b)Y_{t-1}^p$ ซึ่งค่าตัดแกนนี้จะมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ อิทธิพลของรายได้ถาวรในอดีต (Y_{t-1}^p) นั่นเอง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้ในระยะสั้น เป็น ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สัดส่วนกัน (nonproportional relationship) โดยเมื่อระดับรายได้สูงขึ้นเรื่อยๆ และ สูงกว่ารายได้ถาวรในอดีต ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า $APC > MPC$ ตลอดเวลาเพื่อให้เข้าใจ พฤติกรรมการบริโภคในระยะยาวและระยะสั้นตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ สามารถแสดงโดยรูปภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 7 การบริโภคในระยะยาวและระยะสั้นตามแนวคิดของทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับ รายได้ถาวร

1.2 การออม (Saving)

1. การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย การออมนั้น หากจะกล่าวให้เต็มๆ คือ การออม ทรัพย์ ซึ่งการออมทรัพย์ของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง และการบริโภคของครัวเรือน อย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว เมื่อนำไปหัก ภาษีออก รายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรร รายได้ ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บออมไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมเงินส่วนที่ เหลือนี้ว่า " การออมทรัพย์ " จะพบว่า การออมเปรียบเป็นส่วนร่วของวงจรการหมุนเวียนของกระแส รายได้ ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลา นั้น สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และ ปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = C + S \quad \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่ Y คือ รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S คือ ปริมาณการออม

2. ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม สำหรับตัววัดค่าพฤติกรรมกรออมที่มีต่อรายได้ ที่นิยมใช้ คือ APS (average propensity to save : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่า รายได้ 1 หน่วย ครัวเรือนจะทำการออมเก็บไว้เท่าไร บ่งชี้ให้ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ไปในการออมของครัวเรือน และ MPS (marginal propensity to save : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร ทำให้ทราบถึง ผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่กระทบต่อพฤติกรรมกรออมว่ามีมากน้อยเพียงใด

ทั้งค่า APS และ MPS สามารถหาได้โดย

$$APS = S/Y \quad \dots\dots\dots(2)$$

$$MPS = \Delta S / \Delta Y \quad \dots\dots\dots(3)$$

3. ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความโน้มเอียงในการบริโภคและการออม นักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปมักจะกล่าวถึงการออมและการบริโภคควบคู่กันไปเสมอ เนื่องจาก ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากรายได้ของครัวเรือนที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ถ้าปริมาณการออมรวมกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีค่าเท่ากับรายได้ที่ครัวเรือนสามารถ นำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริงพอดีตามสมการ (1) เมื่อทำการย้ายข้างสมการ จะได้ว่า

$$C + S = Y$$

$$(C/Y) + (S/Y) = (Y/Y) \quad \text{นั่นคือ}$$

$$APC + APS = 1 \quad \dots\dots\dots(4)$$

และ $(\Delta C / \Delta Y) + (\Delta S / \Delta Y) = (\Delta Y / \Delta Y)$ นั่นคือ

$$MPC + MPS = 1 \quad \dots\dots\dots(5)$$

โดยที่ APC คือ ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (average propensity to consume)

MPC คือ ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (marginal propensity to consume) ซึ่งความหมายคล้ายกับ APS และ MPS ต่างกันแต่มองในแง่ของการบริโภคมากกว่าการออม

4. การออมกับทฤษฎีการบริโภค จากที่กล่าวไปแล้วว่าการบริโภคและการออมเป็นของคู่กัน ดังนั้น การออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด

5. การออมกับอัตราดอกเบี้ย จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมและระดับรายได้เป็นหลัก อย่างไรก็ตามนอกจากระดับรายได้แล้ว ตามทฤษฎีอัตรา

ดอกเบ็ญก็สามารส่งผลกระทบต่อปริมาณการออมได้ โดยอัตราดอกเบ็ญที่แท้จริงที่เป็นบวกจะเป็น
 สิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการออม นอกจากนี้อัตราดอกเบ็ญที่แท้จริงที่สูงขึ้นก็เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการ
 ออมมากขึ้น เส้นการออมที่แท้จริงจึงมีลักษณะเป็นเส้นชันขึ้นจากซ้ายไปขวา และมีค่าความชันเป็นบวก
 แสดงว่าการออมที่แท้จริงผันแปรไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราดอกเบ็ญที่แท้จริง ฟังก์ชันการออมตาม
 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก แสดงได้ดังนี้

$$S = S \dots\dots\dots(r)$$

โดยที่ S = การออมที่แท้จริง

r = อัตราดอกเบ็ญที่แท้จริงหรืออัตราดอกเบ็ญที่เป็นตัวเงินหักด้วยอัตราเงินเฟ้อ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม

ชาริณี นัครไชยสิทธิกุล (2543) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัด
 เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนโดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่ คือ
 รายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน และจำนวนผู้พึ่งพิงโดยที่รายได้มีความสัมพันธ์กับการออม
 ครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน ส่วนผู้พึ่งพิงและขนาดครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมภาคครัวเรือนใน
 ทิศทางตรงกันข้าม แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นเขตเมืองและเขตชนบทพบว่า

(1) ในเขตเมืองปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนคือ รายได้ของครัวเรือน ขนาดของ
 ครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่รายได้และจำนวนผู้พึ่งพิงของ
 ครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมไปในทิศทางเดียวกันส่วนขนาดของครัวเรือนและระดับการศึกษา
 ของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมไปในทิศทางตรงกันข้าม

(2) สำหรับในเขตชนบทนั้นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมคือ รายได้ของครัวเรือน
 จำนวนผู้พึ่งพิงและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมี
 ความสัมพันธ์กับการออมภาคครัวเรือนในทิศทางตรงกันข้าม

สำหรับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือนพบว่าทั้งในเขตเมืองและเขต
 ชนบทของจังหวัดเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วยหรือยามชรา ซึ่งเป็นการออมเพื่อ
 ใช้จ่ายในอนาคตมากกว่าเพื่อหาผลประโยชน์ ส่วนผู้ที่ไม่มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินก็เนื่องจากมี
 รายได้น้อย จึงมักเก็บไว้กับตัวเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ก็เพราะต้องการความสะดวก และความ
 คล่องตัวในการนำเงินออกมาใช้

พวิษฐ์ รัตนโกมล (2526) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมครัวเรือนในประเทศไทย โดย
 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ รายได้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการกำหนดพฤติกรรมการออม โดยผู้มีรายได้
 มากจะมีระดับการออมทรัพย์มากกว่าผู้มีรายได้น้อย การถือสินทรัพย์ทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อ
 ระดับการออมทรัพย์ การเพิ่มขึ้นของสมาชิกครัวเรือนมีผลกระทบทางลบต่อระดับการออมทรัพย์ความ

แตกต่างของพื้นที่มีผลต่อระดับการออมทรัพย์ โดยที่ครัวเรือนในเขตเทศบาลมีแนวโน้มในการออมจากรายได้มากกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล

นริศ ชัยสูตร (2527) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนสามารถสรุปผลได้ดังนี้ รายได้และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จำนวนผู้พึ่งพิง มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

โสภณ โรจน์ธำรงค์ (2528) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1) รายได้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีความสัมพันธ์ทางบวก

2) จำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทางลบ

สุวิไล ศรีคนานต์กุล (2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของภาคเอกชนไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน คือ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจเอกชนไทย ผลจากการศึกษาในส่วนภาคครัวเรือนพบว่า

1) รายได้สุทธิของครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง และจำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) รายได้สุทธิของครัวเรือนและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเงินออม ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ทางลบกับเงินออม

3) อัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติที่แท้จริง อัตราส่วนประชากรที่เป็นภาระเลี้ยงดูหรือผู้พึ่งพิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงที่ทำการศึกษาศำหรับการศึกษาในส่วนของภาคธุรกิจเอกชนพบว่า

1) ผลกำไรสุทธิของธุรกิจเอกชนเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออม

2) อัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติที่แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออม

สนธยา นริศศิริกุล (2535) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การออมครัวเรือนไทยปี พ.ศ. 2517 – 2533 โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยการสอบถามแบบสอบถามจำนวน 560 ชุด โดยสุ่มตัวอย่าง Simple Random Sampling และทำการสุ่มตัวอย่างเป็นรายภาคในปี พ.ศ. 2533 ข้อมูลที่สำรวจคือ ทศนคติเหตุผล และจุดมุ่งหมายการออมในรูปแบบต่าง ๆ ประเภทเงินออมที่อยู่ในความนิยมของประชาชน และทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิปี พ.ศ. 2517 – 2533 ตามแนวคิดทางทฤษฎีการออม ได้แก่ สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ของ Keynes สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry สมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Ando และ Modigliani และแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการระดมเงินออมของ Mckinnon

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามพบว่า เหตุผลในการออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงินส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความปลอดภัย และผลตอบแทนจากการออม เหตุผลในการออมในรูปแบบเงินฝากกับสถาบันการเงินพบว่า เกิดจากความพอใจในด้านบริการต่างๆ และความเสถียรที่อาจเกิดขึ้น สำหรับเหตุผลในการออมนอกสถาบันการเงิน เนื่องจากได้รับผลตอบแทนมากกว่าการออมในสถาบันการเงิน การออมกับสถาบันการเงินมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นทุนการศึกษา เพื่อรักษาพยาบาลในยามชราและเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการออมของภาคครัวเรือน ได้แก่ รายได้ต่อหัวจากแรงงาน เงินโอนจากต่างประเทศสุทธิ อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงิน และจำนวนสาขาของสถาบันการเงินต่างๆ ในระบบการเงิน

ศุภชัย ชำรงสกุลศิริ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนของไทย โดยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

- 1) ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการออม ได้แก่ รายได้ และความมั่งคั่งของบุคคล โดยระดับการออมจะแปรผันตรงกับพฤติกรรมการออม
- 2) ปัจจัยด้านสิ่งจูงใจต่อการออม ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (หลังหักภาษี) มิได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนของไทย

สิรินธร เศรษฐสุวรรณ (2536) ได้ศึกษาพฤติกรรม หรือเกณฑ์การตัดสินใจในการออมหรือการลงทุนของผู้มีรายได้ไม่เกินปีละ 120000 บาท ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออมหรือการลงทุนของบุคคล ได้แก่ รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร อัตราดอกเบี้ยจากการลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ จากการเล่นแชร์ จากการเล่นหุ้น และจากการให้คนอื่นยืม
- 2) เกณฑ์ที่บุคคลใช้พิจารณาการออมหรือการลงทุน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับเป็นหลักสำคัญ รองลงมาได้แก่ ความสะดวกสบายที่ได้รับ รวมถึงบริการและจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์อีกอย่างหนึ่งด้วย

วิระวรรณ ฉันทกุล (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยใช้การวิเคราะห์จากข้อมูลทัศนคติ และจากการสัมภาษณ์ลูกจ้าง และนายจ้างด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการออมในกองทุน คืออัตราสมทบจากบริษัท อัตราเงินสะสม อัตราเงินเดือนของลูกจ้าง และสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ลูกจ้างและนายจ้างได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุน โดยหากอัตราเงินสะสมและอัตราเงินเดือนของลูกจ้างสูงขึ้น จะทำให้ปริมาณการออมในกองทุนสูงขึ้น

ไพโรจน์ เภาวิจิตร (2543) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผล ได้ดังนี้ วัตถุประสงค์ในการออมทรัพย์ เพื่อเก็บไว้ใช้เวลาเจ็บป่วย / ยามชรา มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ และเพื่อการศึกษาบุตร ตามลำดับ รูปแบบการออมทรัพย์และรูปแบบที่สนใจจะออมทรัพย์ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจสามารถ

เรียงลำดับได้ดังนี้ สนใจออมทรัพย์โดยรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กรมธรรม์ ประกันชีวิต เงินฝากประจำ ตามลำดับ โดยเหตุผลที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ความมั่นคง สามารถเปลี่ยนเป็น เงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทนดี ตามลำดับ รูปแบบการออมทรัพย์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สนใจ ได้แก่ การถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน การผ่อนอสังหาริมทรัพย์โดย เหตุผลที่ไม่สนใจ คือ ความเสี่ยงสูง ไม่มีความรู้พอ และ ไม่มีเวลาจำเป็น จากการทดสอบด้วย ไคส แควร์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การมีบุตร ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ระดับ รายได้ อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ปัจจัยด้าน ระดับรายได้มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุ อาชีพหลัก ตามลำดับ

ธำรงค์ดี ดิมงคล (2545) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของข้าราชการ ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1) ระดับชั้นยศ วุฒิการศึกษา ระยะเวลารับราชการ และรายได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการออม ในขณะที่จำนวนผู้ฟังฟังมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการออม

2) ข้าราชการนิยมออมทรัพย์ด้วยการ ฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ ฝากเงินไว้กับสหกรณ์ ออมทรัพย์ หรือเก็บไว้เป็นเงินสด โดยมีวัตถุประสงค์ เก็บไว้ใช้ยามเจ็บป่วยและยามฉุกเฉิน

วิไล หาญอุดมศักดิ์ (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินของพนักงานบริษัทเอกชน ใน เขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างมีรายได้หลักคือเงินเดือน ผลการศึกษาพบว่า

1) พนักงานจำนวน 198 คน (ร้อยละ 79.2) เป็นผู้ที่มีรายได้เหลือหลังหักค่าใช้จ่าย และ ส่วนใหญ่จะนำเงินไปฝากกับสถาบันการเงิน

2) ปัจจัยสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการออมและการลงทุน คือ ผลตอบแทน

3) สำหรับค่าเฉลี่ยการออมและการลงทุนพบว่า อายุ ระดับการศึกษาต่างๆ ส่วนใหญ่มี ค่าเฉลี่ยการออมและการลงทุนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าพนักงานเพศชายมีค่าเฉลี่ยการ ออมและการลงทุนน้อยกว่าหรือเท่ากับเพศหญิง

สนธยา นริสศิริกุล (2535) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนไทย ผลการสอบถาม พบว่าเหตุผลในการออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงิน ส่วนใหญ่จะคำนึงความ ปลอดภัย และ ผลตอบแทนที่ได้จากการออม ส่วนเหตุผลในการออมในรูปแบบการฝากเงินกับสถาบัน ทางการเงิน พบว่าเกิดความพอใจในด้านการบริการต่างๆ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น สำหรับเหตุผล ในการออมนอกสถาบันการเงินมีผลตอบแทนมาจากผลตอบแทนที่ได้มากกว่าการออมในสถาบันการเงิน ส่วนในทางด้านจูงใจมุ่งหมายของการออมนั้นส่วนใหญ่จะออมไว้เป็นทุนเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน การ รักษาพยาบาล ไว้ใช้ในวัยชราและเพื่อที่จะนำไปซื้ออสังหาริมทรัพย์ สำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ ทางด้านปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนที่มีนัยสำคัญ คือ รายได้ต่อหัวจากแรงงาน อัตรา ค่าตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงิน และสินทรัพย์ถาวรสุทธิ

อารมณั์ หรั้าเคช (2547) ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจต่อพฤติกรรมการออมผ่านในสหกรณ์ออมทรัพย์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

ผลการทดสอบรายไ้ของครัวเรือนมีผลต่อการถือครองจำนวนหุ้นของสมาชิกแตกต่างกันด้วยสถิติไคสแควร์ พบว่าสมาชิกที่มีรายไ้แตกต่างกัน จะมีผลต่อการถือครองหุ้นสหกรณ์แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

ระดับเงินเดือนมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่กำหนดการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้วยสถิติ ANOVA - one way ผลพบว่าปัจจัยที่มีผลความสามารถในการออมมากที่สุด คือ ภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดา (IPL) รายไ้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายไ้จริง (DY) และรายไ้สุทธิที่สามารถจ่ายไ้จริงในอดีต (DTY) ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการออมอันดับรองลงมา คือ จำนวนหุ้น หรือการสะสมทุน (SSC) ปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดต่อความสามารถในการออม คือ จำนวนประชากรของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ (POP) ทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในการทดสอบครั้งนี้ จะกำหนดให้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ (RCB) อัตราเงินฝากธนาคารออมสิน (RSB) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (RIT) อัตราดอกเบี้ยทั่วไปในท้องตลาด (RI) ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) คงที่

ลักษณะวรรณกรรมที่นำมาศึกษานั้นล้วนแล้วแต่เป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมซึ่งเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในงานวิจัยเล่มนี้ทั้งสิ้นผลที่ปรากฏก็จะบอกถึงลักษณะการออมในรูปแบบต่างๆ และทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ยังคงส่งผลต่อการออมว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง เช่น รายไ้ต่อเดือนที่ไ้รับ จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูในครัวเรือน รายจ่าย อัตราดอกเบี้ยที่ทางธนาคารให้ เป็นต้น แต่ละภูมิภาคแต่ละพื้นที่นั้นก็มีปัจจัยบางสิ่งทีคล้ายคลึงกันบ้าง ปัจจัยบางอย่างก็แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเศรษฐกิจในภูมิภาคนั้นว่าเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งก็จะเป็นข้อมูลที่จะนำมาสนับสนุนผลงานวิจัยไ้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ล้วนให้ความสำคัญกับการออมโดยรวม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การออมเปลี่ยนแปลง โดยรูปแบบการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยในเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว แล้วให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย 1,240 คน ประกอบด้วย

1. พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลยจำนวน (1 แห่ง)	72	คน
2. พนักงานเทศบาลเมืองจังหวัดเลยจำนวน (1 แห่ง)	227	คน
3. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน (14 แห่ง)	852	คน
4. พนักงานเทศบาลตำบลจำนวน (2 แห่ง)	89	คน
รวม	1,240	คน

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มประชากรที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น ได้นำเอามาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมาทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ให้ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 81 คน ดังแสดง ตามสูตรคำนวณต่อไปนี้ คือ

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มประชากร (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง)

N = จำนวนประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเอง โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการออมและงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยเน้นที่วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือโดยขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำแบบสอบถามโดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 38 ข้อ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนบุตรหรือภาระที่ต้องเลี้ยงดู อาชีพ หน่วยงานราชการที่สังกัด สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับรายได้ แหล่งที่มาของรายได้ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และรายได้รวมทั้งปีของครอบครัว

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือนและภาระหนี้สิน ได้แก่ รายจ่ายที่ต้องจ่ายต่อเดือน ภาระที่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ วิธีการผ่อนชำระหนี้

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการออมเงิน ได้แก่ สถาบันที่ออมเงิน ความคาดหวังที่ทำให้เกิดการออมเงิน เงินออมเฉลี่ยต่อปี วัตถุประสงค์ในการออม รูปแบบการออมเงิน รูปแบบการออมที่นอกเหนือจากเงินสด

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เบื้องต้นได้จากการนำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชากรที่ต้องการศึกษานั้นคือ พนักงานการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดเลย แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องปรากฏว่า หลังทำการตรวจสอบความถูกต้องแล้วแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 105 ฉบับได้จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์คงเหลือ 81 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 80 ในส่วนของแบบสอบถามได้เก็บกลุ่มตัวอย่างโดยกระจายครอบคลุมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเลย ตามสัดส่วนจำนวนประชากร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงระบบคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้สำหรับการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

4.1 การใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยทำการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ปริมาณการออม พฤติกรรมและรูปแบบของการออมซึ่งแสดงข้อมูลโดยใช้ตาราง แสดงค่าร้อยละที่ได้จากการสำรวจ

4.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมใช้การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic ที่มีตัวแปรตาม คือ การออมเงิน และตัวแปรอิสระเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคล รายได้ และหนี้สิน ตาราง ก การวัดค่าตัวแปรได้กำหนดรายละเอียดเพื่อทำการวัดค่าตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรตาม		
เงินออม	รายได้ส่วนที่สามารถใช้จ่ายได้จริง แต่ไม่ได้จ่ายออกไปเพื่อการบริโภคในปัจจุบัน	มีเงินออม = 1 ไม่มีเงินออม = 2
ตัวแปรอิสระ		
1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	สถานภาพ	สถานภาพสมรส โสด = 1
		สมรส/หม้าย/หย่าร้าง = 2
จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	สมาชิกทั้งหมดในครอบครัวที่ต้องดูแล	มี = 1
		ไม่มี = 2

ตารางที่ ก (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
เพศ	เพศ ชาย หญิง	ชาย = 1 หญิง = 2
<u>ตัวแปรอิสระ</u>		
2. ปัจจัยเกี่ยวกับรายได้		
ความเพียงพอของรายได้	เปรียบเทียบความเพียงพอระหว่างรายได้	เพียงพอ = 1 ไม่เพียงพอ = 2
รายได้จากแหล่งอื่นๆ	รายได้รวมทั้งหมดจากแหล่งอื่นๆ	มี = 1 ไม่มี = 2
รายได้ประจำคู่สมรส	รายได้ประจำของคู่สมรส	มี = 1 ไม่มี = 2
รายได้อื่นๆของคู่สมรส	รายได้รวมจากแหล่งอื่นๆของคู่สมรส	มี = 1 ไม่มี = 2
<u>ตัวแปรอิสระ</u>		
3. ปัจจัยเกี่ยวกับหนี้สิน		
ภาระหนี้สิน	การมีภาระหนี้สิน	มี = 1 ไม่มี = 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้กำหนดการนำเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออมเงิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหา และอุปสรรคของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของเงิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	29	35.8
หญิง	52	64.2
รวม	81	100
2. อายุ		
20-29 ปี	25	30.9
30-39 ปี	32	39.5
40-49 ปี	18	22.2
50-59 ปี	5	6.2
60 ปีขึ้นไป	1	1.2
รวม	81	100
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	0	0
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	1.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7	8.6
อนุปริญญา	17	21
ปริญญาตรี	52	64.2
อื่นๆ	4	4.9
รวม	81	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. สถานภาพสมรส		
โสด	27	33.3
สมรส	47	58
หม้าย	2	2.5
หย่าร้าง	5	6.2
รวม	81	100
5. หน่วยงานราชการที่สังกัด		
องค์การบริหารส่วนตำบล	25	31.3
เทศบาลตำบล	2	2.5
เทศบาลเมือง	30	37.5
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	23	28.8
รวม	80	100
6. สถานภาพการทำงานของผู้		
สมรส		
ข้าราชการ	12	15.4
ลูกจ้างประจำ	3	19.2
พนักงานจ้าง	9	30.8
ข้าราชการบำนาญ	2	33.3
อื่นๆ	25	65.4
รวม	51	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
7. จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู		
1 คน	20	24.6
2 คน	18	22.2
3 คน	25	30.8
4 คน	18	22.2
5 คนขึ้นไป	10	12.3
รวม	81	100

จากข้อมูลในตารางพบว่า เพศของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่า ในด้านอายุของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่พบว่ามียุระหว่าง 30-39 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 และช่วงอายุที่พบน้อยที่สุดอยู่ในวัยเกษียณอายุราชการแล้วคือในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนทางด้านการศึกษาพบว่าพนักงานส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.2 และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในทางสถานภาพสมรสพบว่าโดยส่วนใหญ่สมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 58 หน่วยงานที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของ เทศบาลเมืองสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.5 และสังกัดหน่วยงานเทศบาลตำบลน้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 2.5 ด้านสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสเนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว จึงพบว่าคู่สมรสของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยส่วนมากทำงานอย่างอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.4 ส่วนคู่สมรสที่เป็นข้าราชการมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.4 บุคคลที่ต้องเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการออมเงินเป็นอย่างมากส่วนมากนั้น พบว่าพนักงานส่วนใหญ่ที่สมรสแล้วและมีจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เมื่อมีบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูมาก ให้เงินออมลดลงมากขึ้นเท่านั้น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 รายได้และแหล่งที่มา

ด้านรายได้และแหล่งที่มา	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้ประจำเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	52	64.2
10,000-20,000 บาท	23	28.4
20,001-40,000 บาท	4	4.9
40,001-60,000 บาท	0	0
60,000 บาทขึ้นไป	2	2.5
รวม	81	100
2. แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ		
ค่าล่วงเวลา	30	27.7
ค่าเช่าบ้าน	6	5.5
เงินโบนัส	39	36.1
ผลผลิตทางการเกษตร	15	13.8
ค้าขาย	11	10.1
อื่นๆ	7	6.4
รวม	108	100
3. รายได้ประจำเดือนของคู่สมรส		
ต่ำกว่า 10,000	23	47.9
10,000-20,000	21	43.7
20,001-40,000	3	6.2
40,001-60,000	1	2
60,000 บาทขึ้นไป	0	0
รวม	48	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้านรายได้และแหล่งที่มารายได้	จำนวน	ร้อยละ
4. แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆคู่สมรส		
ค่าล่วงเวลา	14	22.2
ค่าเช่าบ้าน	4	6.3
เงินโบนัส	16	25.4
ผลผลิตทางการเกษตร	10	15.8
ค้าขาย	10	15.8
อื่นๆ	9	14.2
รวม	63	100
5. รายได้รวมทั้งปีของครอบครัว		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	16	19.8
50,000-100,000 บาท	23	28.4
100,001-150,000 บาท	13	16
150,001-200,000 บาท	8	9.9
200,000-250,000 บาท	9	11.1
250,000 บาทขึ้นไป	12	14.8
รวม	81	100
6. ความเพียงพอระหว่างรายได้กับรายจ่าย		
รายได้มากกว่ารายจ่าย	24	29.6
รายได้เท่ากับรายจ่าย	27	33.3
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	30	37
รวม	81	100

หมายเหตุ 2 4 ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากข้อมูลในตารางพบว่า รายได้ประจำเดือน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ประจำเดือน พบว่ามีรายได้สูงสุดคือต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.2 ซึ่งถือว่าเป็นที่อยู่ในระดับปานกลางไม่มากและน้อยเกินไปสำหรับพนักงานที่ไม่มีภาระอย่างอื่นที่ต้องรับผิดชอบส่วนที่เป็นส่วนน้อยก็จะมีรายได้ที่อยู่ในระดับคือประมาณ 60,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.5 ในแหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ นอกจากพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีรายได้จากการทำงานประจำแล้วยังพบว่ามีรายได้มาจากเงินโบนัสมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาคือมีรายได้มาจากค่าล่วงเวลา คิดเป็นร้อยละ 27.7 ซึ่งรายได้เหล่านี้ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนทางการออมเงินของพนักงาน และนอกจากพิจารณาถึงรายได้ของพนักงานแล้วสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือรายได้ที่ได้มาจากคู่สมรสด้วยหากคู่สมรสมีรายได้มาก ทำให้มีเงินออมภายในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์พบว่ารายได้ประจำเดือนของคู่สมรสส่วนใหญ่ไม่น้อยที่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.9 ซึ่งถือว่าน้อยมาก และแหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ ของคู่สมรส ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากนั้น มาจากเงินโบนัส จึงทำให้รายได้รวมทั้งปีของครอบครัวนั้นอยู่ในช่วง 50,000 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.4 ส่วนรายได้ที่ได้รับเป็นส่วนน้อยที่สุด อยู่ที่ระหว่าง 150,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.9 เนื่องจากรายได้ที่ได้รับมีน้อยจึงพบว่ารายได้ที่ได้รับ ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 รายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน

รายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
1. รายจ่ายต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	11	13.8
5,001-10,000 บาท	39	48.8
15,001-20,000 บาท	17	21.3
20,001-25,000 บาท	7	8.8
30,000 บาทขึ้นไป	6	7.5
รวม	80	100
2. รายจ่ายที่ต้องจ่ายต่อเดือน		
เพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน	72	14
ชำระหนี้บัตรเครดิต	24	4.6
การบริโภคในครัวเรือน	69	13.4
ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตรหลาน	39	7.6
การออมเงิน	47	9.1
การชำระเงินกู้	47	9.1
เครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	46	8.9
เครื่องมือสื่อสาร	61	11.9
การชำระหนี้ในการผ่อนซื้อ	43	8.4
ภาษีสังคม	64	12.5
รวม	512	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการครัวเรือน และภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
3. ภาระที่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้		
ชำระหนี้บัตรเครดิต	20	6
การบริโภคในครัวเรือน	67	20.1
ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตรหลาน	35	10.5
การออมเงิน	44	13.2
การชำระเงินกู้	44	13.2
เครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	39	11.7
เครื่องมือสื่อสาร	45	13.5
การชำระหนี้ในการผ่อนซื้อ	34	10.2
อื่นๆ	4	1.2
รวม	332	100
4. จำนวนเงินที่ชำระหนี้แต่ละเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	23	28.4
5,001-10,000 บาท	43	53.1
15,001-20,000 บาท	11	13.6
20,001-25,000 บาท	2	2.5
30,000 บาทขึ้นไป	2	2.5
รวม	81	100
5. วิธีการผ่อนชำระหนี้		
รายวัน	5	5.8
รายสัปดาห์	1	1.1
รายเดือน	71	82.5
ทุกๆ 3 เดือน	1	1.1
ทุกๆ 6 เดือน	1	1.1
รายปี	4	4.6
อื่นๆ	3	3.4
รวม	86	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
6. การเป็นสมาชิกบัตร		
บัตรเครดิตของสถาบันการเงิน	22	29.7
บัตรกดเงินสด	26	35.1
บัตรผ่อนสินค้า	21	28.3
อื่นๆ	5	6.7
รวม	74	100

หมายเหตุ 2 3 5 6 ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากข้อมูลในตารางพบว่า รายจ่ายต่อเดือนที่ต้องใช้จ่าย ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย พบมีรายจ่ายต่อเดือนสูงสุดอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.8 ซึ่งรายการที่ต้องจ่ายมากที่สุดคือเพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 14 จึงทำให้มีภาระที่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้สูงสุด คือการชำระหนี้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาคือการชำระหนี้เพื่อเครื่องมือสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 13.5 ชำระหนี้จากการชำระเงินกู้และการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ชำระหนี้ด้านการซื้อเครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก คิดเป็นร้อยละ 11.7 ชำระหนี้มาจากการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ชำระหนี้เนื่องจากการมีหนี้ในการผ่อนซื้อ คิดเป็นร้อยละ 10.2 ภาระการชำระหนี้จากบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 6 และการชำระหนี้จากกรณีอื่นนอกเหนือจากที่กล่าว คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนในด้านวิธีการผ่อนชำระหนี้ ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นส่วนใหญ่มีการชำระหนี้เป็นรายเดือน จึงทำให้พนักงานเหล่านั้นเป็นสมาชิกของบัตรกดเงินสดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออมเงิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ทัศนคติต่อการออมเงิน

รายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
1. เงินออม		
มี	68	84
ไม่มี	13	16
รวม	81	100
2. สถาบันที่ออมเงิน		
สถาบันการเงิน	47	37
สหกรณ์การเกษตร	5	3.9
กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	8	6.3
การออมเงิน กองทุน หมู่บ้าน	16	12.6
สหกรณ์ออมทรัพย์	45	35.4
อื่นๆ	6	4.7
รวม	127	100
3. สถาบันที่คู่สมรสออมเงิน		
สถาบันการเงิน	7	11.8
สหกรณ์การเกษตร	5	8.4
กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	1	1.7
การออมเงิน กองทุน หมู่บ้าน	15	25.4
สหกรณ์ออมทรัพย์	6	10.1
อื่นๆ	25	42.3
รวม	59	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ทัศนคติต่อการออม	จำนวน	ร้อยละ
ความคาดหวังในการออมเงิน		
4. การจูงใจของอัตราดอกเบี้ย	25	15.3
การจูงใจของอัตราเงินฝากประเภทมีรางวัล เพื่อใช้ในวัยชรา	9	5.5
เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน	43	26.3
เพื่อสะสมให้เป็นมรดกของลูกหลาน	32	19.6
การออมในลักษณะกึ่งบังคับ	28	17.1
อื่นๆ	22	13.5
รวม	4	2.4
รวม	163	100
5. ความถี่ในการออมเงิน		
ทุกเดือน	47	58
1-3 เดือน	9	11.1
1-6 เดือน	4	4.9
ปีละครั้ง	3	3.7
ไม่แน่นอน	17	21
ไม่เคยออม	1	1.2
รวม	81	100
6. เงินออมเฉลี่ยต่อปี		
ต่ำกว่า 5,000	24	29.6
5,001-10,000 บาท	21	25.9
10,001-15,000 บาท	12	14.8
15,001-20,000 บาท	2	2.5
20,001 ขึ้นไป	4	4.9
ไม่แน่นอน	18	22.2
รวม	81	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ทัศนคติต่อการออม	จำนวน	ร้อยละ
7. รูปแบบการเก็บเงินออม		
ที่ดิน	19	16.3
ทองคำ	33	28.4
ที่อยู่อาศัย	22	18.9
เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ	32	27.5
อื่นๆ	10	8.6
รวม	116	100
8. รูปแบบการออมเงิน		
ออมในระยะสั้น	42	25.9
ออมในระยะปานกลาง	24	14.8
ออมในระยะยาว	20	12.3
เงินออมนอกระบบ	14	8.6
หุ้นในตลาดหลักทรัพย์	42	25.9
เงินออมใน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงาน	19	11.7
อื่นๆ	1	0.6
รวม	162	100

หมายเหตุ 2 3 4 5 7 ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากข้อมูลในตารางพบว่า การออมเงิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนใหญ่พบว่ามีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 84 และกลุ่มที่ไม่มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 16 ลักษณะของสถาบันที่ใช้ในการออมเงินมีการออมเงินที่สถาบันการเงินเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.1 และออมเงินที่สหกรณ์การเกษตรเป็นส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 3.9 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มสมรสที่ออมเงินนอกเหนือจากสถาบันการเงินที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อมีการออมเงินแล้วพบความคาดหวังของพนักงานว่าส่วนใหญ่ที่ออมเงินเพื่อใช้ในวัยชรา คิดเป็นร้อยละ 26.3 ซึ่งความถี่ในการออมเงินของพนักงานนั้น มีการออมเงินในทุกๆ เดือนเนื่องจากค่าตอบแทนจากการทำงานมีการจ่ายให้แก่พนักงานในทุกๆ เดือนนั่นเอง เมื่อนำมาคิดเป็นร้อยละพบว่า คิดได้ร้อยละ 58 นอกจากนี้ก็ยังมีพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ไม่เคยออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 1.2 เมื่อพนักงานมีการออมเงินแล้วโดยเฉลี่ยนั้น พบได้ว่าเงินที่ออมเฉลี่ยแล้วในแต่ละปีพนักงานแต่ละคนมีเงินออมเฉลี่ยที่สูงที่สุดคือ ต่ำกว่า 5,000 คิดเป็นร้อยละ 29.6 พบว่าเงินออมของพนักงานในแต่ละปีนั้นน้อยมากอาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าพนักงานแต่ละคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวเป็นอย่างมากจึงทำให้การออมเงินน้อยลง ส่วนพนักงานที่มีเงินออมนั้นมี

รูปแบบการเก็บเงินออมสูงที่สุดคือการออมในรูปของทองคำ คิดเป็นร้อยละ 28.4 นอกจากนี้การออมเงินในรูปทองคำแล้ว รูปแบบของการออมเงินอีกรูปแบบ ก็คือการออมเงินในระยะสั้นและการออมหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 25.9

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหา และอุปสรรคของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค	เรียงลำดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การไม่เชื่อมั่นในสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน	8 (17)	17 (36.2)	19 (40.4)	3 (6.4)	0 (0)
2	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น	16 (34)	20 (42.6)	10 (21.3)	1 (2.1)	0 (0)
3	ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น	10 (23.8)	14 (33.3)	9 (21.4)	0 (0)	9 (21.4)
4	การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น	9 (19.1)	14 (29.8)	16 (34.0)	6 (12.8)	2 (4.3)
5	การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว	7 (14.9)	12 (25.5)	20 (42.6)	4 (8.5)	3 (6.4)
6	รายได้จากการขายสินค้าและบริการลดลง	5 (10.6)	14 (29.8)	13 (27.7)	5 (10.6)	6 (12.8)
7	อื่น ๆ ระบุ.....	2 (4.3)	2 (4.3)	1 (2.1)	1 (2.1)	1 (2.1)

จากตารางพบว่าปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 34 ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากประชากรมีรายจ่ายที่ต้องจ่าย

เพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการออมลดน้อยลงเมื่อมีค่าใช้จ่ายมากๆ รองลงมาคือค่าเล่าเรียน บุตรสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.8

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของเงิน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ในการศึกษาใช้การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic ที่มีตัวแปรตาม คือการออมเงิน และตัวแปรอิสระเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคล รายได้ รายจ่ายและหนี้สิน เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงิน โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary logistic ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์		
	B	Exp(B)	Sig.
ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล			
สถานภาพสมรส	-0.8	0.4	0.10 ^{ns}
จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-0.7	0.5	0.02*
เพศ	-0.8	0.4	0.17 ^{ns}
ปัจจัยด้านรายได้			
รายได้จากแหล่งอื่นๆ	1.4	4.2	0.02*
ความเพียงพอของรายได้	1.6	4.9	0.04*
รายได้ประจำคู่สมรส	0.1	0.9	0.02*
รายได้อื่นๆของคู่สมรส	0.6	0.7	0.78 ^{ns}
รายได้ประจำ	0.1	0.9	0.03*
ปัจจัยด้านหนี้สิน			
ภาระหนี้สิน	-19.8	0.0	0.04*
ค่าคงที่	20.1	5.8	0.03*
ระดับนัยสำคัญ 0.05			
Percentate Correct Predicted 96.8%			

หมายเหตุ * มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ns ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4.6 สามารถเขียนแบบจำลอง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรอมนของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

$$= 20.1 - 0.8(\text{สถานภาพสมรส}) - 0.8(\text{เพศ}) - 0.7(\text{จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู}) + 1.4(\text{รายได้จากแหล่งอื่นๆ}) + 1.6(\text{ความเพียงพอของรายได้}) + 0.1(\text{รายได้ประจำของคู่สมรส}) + 0.6(\text{รายได้อื่นๆ ของคู่สมรส}) + 0.1(\text{รายได้ประจำ}) - 19.8(\text{ภาระหนี้สิน})$$

จากผลการศึกษาเห็นว่า ค่า Percentage Correct Predicted เท่ากับ 96.8 ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 96.8

การวิเคราะห์ปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรอมน

จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู จากการศึกษาพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.7 หมายถึงเมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีสมาชิกครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน ทำให้มีโอกาสในการออมลดลงมากกว่าครัวเรือนที่มีสมาชิกครัวเรือนน้อยกว่า จากการวิเคราะห์พบว่ามีความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.02 ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือสมาชิกครัวเรือนมีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับพฤติกรรมกรอมน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้จากแหล่งอื่นๆ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.4 หมายถึง ถ้าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยมีรายได้จากแหล่งอื่นๆ มากกว่า ส่งผลกระทบต่อกรอมน ทำให้มีเงินออมมากกว่าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ จากการวิเคราะห์พบว่าความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.02 ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ พนักงานที่มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมกรอมน และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความเพียงพอของรายได้ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.6 หมายถึง เมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความเพียงพอระหว่างรายได้กับรายจ่าย ทำให้มีโอกาสในการออมมากกว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ จากการวิเคราะห์ความเพียงพอระหว่างรายได้ มีความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.04

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความเพียงพอระหว่างรายได้ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมกรอมน ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้ประจำ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1 หมายถึง เมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย รายได้ประจำร้อยละ 100 จากการวิเคราะห์ รายได้ประจำของพนักงาน มีความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.03 ซึ่งรายได้จากส่วนนี้เป็นส่วนที่สนับสนุนการออมด้วยเช่นกัน

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายได้ประจำ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมกรอมน ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้ประจำของกลุ่มสมรส มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1 หมายถึง เมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีคู่สมรสที่มีรายได้ประจำ ทำให้มีโอกาสในการออมมากกว่า พนักงานที่ไม่มีคู่สมรส หรือมีคู่สมรสแต่คู่สมรสไม่มีรายได้ประจำ จากการวิเคราะห์รายได้ประจำของกลุ่มสมรส มีความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.02

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายได้อื่นๆ ของคู่สมรส มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการออมนั้นเป็นไปตามที่ตั้งไว้เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่ออมแล้ว และส่วนมากคู่สมรสมีรายได้ประจำ ซึ่งรายได้ส่วนนี้มาสนับสนุนการออมเงินมากยิ่งขึ้น

ภาระหนี้สิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -19.8 หมายถึง เมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีภาระหนี้สิน ทำให้มีโอกาสในการอมน้อยกว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่ไม่มีภาระหนี้สิน จากการวิเคราะห์ภาระหนี้สิน มีความน่าจะเป็น (Sig.) เท่ากับ 0.04

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมการออม ซึ่งภาระหนี้สินเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนปัจจัยที่ไม่เป็นไปตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ได้แก่ สถานภาพสมรส เพศ รายได้อื่นๆ ของคู่สมรส สามารถอธิบายผลการศึกษาได้ว่า รายได้อื่นๆ ของคู่สมรสมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการออมนั้น ไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้เนื่องจากพนักงานมีบางส่วนที่ยังไม่สมรสและบางส่วนที่สมรสแล้วส่วนใหญ่รายได้ก็มีเพียงรายได้ประจำเท่านั้น ไม่มีรายได้จากที่อื่นมาสนับสนุนส่วนที่สมรสแล้วจากการสอบถามสัมภาษณ์ ยังพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้างเป็นส่วนมากจึงทำให้รายได้ส่วนนี้ไม่มีผลต่อการออมเงิน เนื่องจากการสอบถามสัมภาษณ์นั้นนอกจากส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งไม่ว่ามีสถานภาพโสดหรือว่ามีสถานภาพสมรสนั้นทุกสถานภาพต้องการมีเงินออมด้วยกันทั้งนั้น ส่วนมากต้องการมีเงินออมเพื่อไว้ใช้ในยามที่จำเป็นไม่ว่ามีสถานภาพสมรสเป็นเช่นไร และพบว่านอกจากนั้นไม่ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ทุกคนต้องการมีฐานะที่มั่นคงทุกคนจึงมีการออมเงิน ทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่มีผลต่อการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจะสรุปตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเงินของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้จากการใช้แบบสอบถามเพื่อความสะดวก และประหยัดเวลา และได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทำการศึกษาทั้งสิ้น 81 คน ในการนำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ตาราง และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้วิธีทางสถิติและคณิตศาสตร์ ในการวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์หลายตัวแปร (Multivariate Analysis) โดยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) แบบ Binary Logistic เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

1.3 ผลการวิจัย

จากข้อมูลในตารางพบว่า รูปแบบการออม ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนใหญ่มักจะมีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 84 และกลุ่มที่ไม่มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 16 ในการออมเงินมีรูปแบบการออมในสถาบันการเงินเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37 และออมเงินที่สหกรณ์การเกษตรเป็นส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 3.9 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มสมรสที่มีรูปแบบการออมเงินนอกเหนือจากสถาบันการเงินที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อมีการออมเงินแล้วพบความคาดหวังของพนักงานว่าส่วนใหญ่นั้นออมเงินเพื่อใช้ในวัยชรา คิดเป็นร้อยละ 26.3 ซึ่งความถี่ในการออมเงินของพนักงานนั้นมีการออมเงินในทุกๆ เดือนเนื่องจากค่าตอบแทนจากการทำงานมีการจ่ายให้แก่พนักงานในทุกๆ เดือนนั่นเอง เมื่อนำมาคิดเป็นร้อยละพบว่า คิดได้ร้อยละ 58 นอกจากนี้ก็ยังมีพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ไม่เคยออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 1.2 เมื่อพนักงานมีการออมเงินแล้วโดยเฉลี่ยนั้น พบว่าเงินที่ออมเฉลี่ยแล้ว ใน

แต่ละปีพนักงานแต่ละคนมีเงินออมเฉลี่ยที่สูงที่สุดคือ ต่ำกว่า 5,000 คิดเป็นร้อยละ 29.6 พบว่าเงินออมของพนักงานในแต่ละปีนั้นน้อยมากอาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าพนักงานแต่ละคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวเป็นอย่างมากจึงทำให้การออมเงินน้อยลง ส่วนพนักงานที่มีเงินอมนั้นมีรูปแบบการเก็บเงินออมสูงที่สุดคือการออมในรูปของทองคำ คิดเป็นร้อยละ 28.4 นอกจากนี้มีการออมเงินในรูปทองคำแล้ว รูปแบบของการออมเงินอีกรูปแบบ คือการออมเงินในระยะสั้นและการออมหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 25.9

สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเงิน พบว่า เพศของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่า ในด้านอายุของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 และช่วงอายุที่พบน้อยที่สุดอยู่ในวัยเกษียณอายุราชการแล้วคือในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนทางด้านการศึกษาพบว่าพนักงานส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.2 และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในทางสถานภาพสมรสพบว่าโดยส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 58.0 หน่วยงานที่สังกัดโดยมากอยู่ในหน่วยงานของเทศบาลเมืองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.5 และสังกัดหน่วยงานเทศบาลตำบลน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 ด้านสถานภาพการทำงานของคู่สมรสเนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จึงพบว่าคู่สมรสของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยมากทำงานอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.4 ส่วนคู่สมรสที่เป็นข้าราชการมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.4 บุคคลที่ต้องเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการออมเงินเป็นอย่างมากส่วนมากนั้น พบว่าพนักงานส่วนใหญ่ที่สมรสแล้วมีจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 โดยแต่ละครัวเรือนที่มีบุคคลในครอบครัวที่ไม่สามารถเลี้ยงตนเองมากเท่าไรก็ทำให้เงินออมลดลงมากเท่านั้น

รายได้ประจำเดือน ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามรายได้ประจำเดือน พบว่ามีรายได้สูงสุดคือต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.2 ซึ่งถือว่าเป็นที่อยู่ในระดับปานกลางไม่มากและน้อยเกินไปสำหรับพนักงานที่ไม่มีภาระอย่างอื่นที่ต้องรับผิดชอบส่วนที่เป็นส่วนน้อยมีรายได้อยู่ในระดับดี คือประมาณ 60,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.5 ในแหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ นอกจากพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีรายได้จากการทำงานประจำแล้วยังพบว่ามีรายได้มาจากเงินโบนัสมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมา คือมีรายได้มาจากค่าล่วงเวลา คิดเป็นร้อยละ 27.7 ซึ่งรายได้เหล่านี้ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนทางการออมเงินของพนักงาน และนอกจากพิจารณาถึงรายได้ของพนักงานแล้วสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือรายได้ที่ได้มาจากคู่สมรสด้วยหากคู่สมรสมีรายได้มากทำให้มีเงินออมภายในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จากข้อมูลที่น่าวิเคราะห์พบว่ารายได้ประจำเดือนของคู่สมรสส่วนใหญ่ นั้นอยู่ที่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.9 ซึ่งถือว่าเป็นน้อยมากและ แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ ของ

คู่สมรส ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากนั้นมาจากเงินโบนัส จึงทำให้รายได้รวมทั้งปีของครอบครัวนั้นอยู่ในช่วง 50,000 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.4 ส่วนรายได้ที่ได้รับเป็นส่วนน้อยที่สุด อยู่ที่ระหว่าง 150,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.9 เนื่องจากรายได้ที่ได้รับมีน้อยจึงพบว่ารายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอกับรายจ่าย

รายจ่ายต่อเดือนที่ต้องใช้จ่าย ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีรายจ่ายต่อเดือนสูงสุดอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.8 ซึ่งรายการที่ต้องจ่ายมากที่สุดคือเพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 14 จึงทำให้มีภาระที่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้สูงที่สุดคือการชำระหนี้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาคือการชำระหนี้เพื่อเครื่องมือสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 13.5 ชำระหนี้จากการชำระเงินกู้และการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ชำระหนี้ด้านการซื้อเครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก คิดเป็นร้อยละ 11.7 ชำระหนี้มาจากการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 10.54 ชำระหนี้เนื่องจากการมีหนี้ในการผ่อนซื้อ คิดเป็นร้อยละ 10.2 ภาระการชำระหนี้จากบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 6 และการชำระหนี้จากกรณีอื่นนอกเหนือจากที่กล่าว คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนในด้านวิธีการผ่อนชำระหนี้ ของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นส่วนใหญ่จะมีการชำระหนี้เป็นรายเดือน จึงทำให้พนักงานเหล่านั้นเป็นสมาชิกของบัตรเครดิตเงินสดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.1

ปัญหาและอุปสรรคของการออม ส่วนใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 34 ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากประชากรมีรายจ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น เมื่อมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นมากๆ ทำให้เกิดการออมลดน้อยลง รองลงมาคือค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้นซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอีกประการหนึ่งเพื่ออนาคตของบุตรในการศึกษาเล่าเรียนให้สูงขึ้น เมื่อมีการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.8

2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการออมสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล

สถานภาพสมรส จากการศึกษาพบว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่มีสถานภาพสมรส จากการทดสอบสมมติฐาน คือสถานภาพสมรสทำให้แนวโน้มมีการออมลดลง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่เป็นไปตามข้อสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลมีคู่สมรส ซึ่งในขณะนั้นย่อมต้องใช้เงินเพิ่มมากขึ้นเพื่อมาใช้จ่ายภายในครอบครัวมีภาระที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีสถานภาพสมรสสูงสุดเลยส่งผลกระทบต่อกรออมด้วยเช่นกัน

จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเฉลี่ยแล้วประมาณ 3 คน จากการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับการออม พบว่าเมื่อพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยมี

บุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นทำให้ส่งผลกระทบต่อการออมทำให้บุคลากรมีการออมเงินลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถที่จะอธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลใดมีคนที่ยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ซึ่งอาจหมายรวมถึงเด็กเล็ก คนชรา หรือว่าคนที่ไม่มีงานทำซึ่งในลักษณะนี้ก็ต้องนำเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนมาใช้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาวิซซ์ รัตนโกมล พบว่าการเพิ่มขึ้นของสมาชิกครัวเรือนมีผลกระทบทางลบต่อระดับการออมทรัพย์ และงานวิจัยของ นริศ ชัยสูตร พบว่าจำนวนผู้พึ่งพิง มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ปัจจัยด้านรายได้

พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการออม คือมีรายได้มากกว่ารายจ่าย จากการตั้งสมมติฐาน การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จะมีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของรายได้ ผลการทดสอบสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร โดย Milton Friedman ที่เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว ที่คาดว่าจะได้รับมากกว่า โดยกำหนดให้รายได้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร ได้แก่เงินเดือนที่ได้รับเป็นประจำสม่ำเสมอ และรายได้ชั่วคราว ได้แก่เงินโบนัส และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิไล ศรีคนานต์กุล พบว่ารายได้สุทธิของครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้จากแหล่งอื่นๆ จากการศึกษาพบว่ารายได้จากแหล่งอื่นของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยส่วนใหญ่จะได้อามาจากเงินโบนัส จากการตั้งสมมติฐานการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้จากแหล่งอื่นผลการทดสอบสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามข้อสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้ เมื่อบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีรายได้ที่นอกเหนือจากเงินเดือนที่ได้รับเป็นประจำ ทำให้เกิดการนำเงินที่เหลือใช้นั้นมาออมซึ่งการออมที่กล่าวนั้นมี การออมในรูปแบบที่เป็นสินทรัพย์หรือในรูปแบบเงินสด ตามความพอใจ แต่จำนวนที่ออมนั้นก็อาจจะขึ้นอยู่กับรายได้ด้วยเช่นกันว่าจะได้รับในส่วนนี้มากหรือน้อย

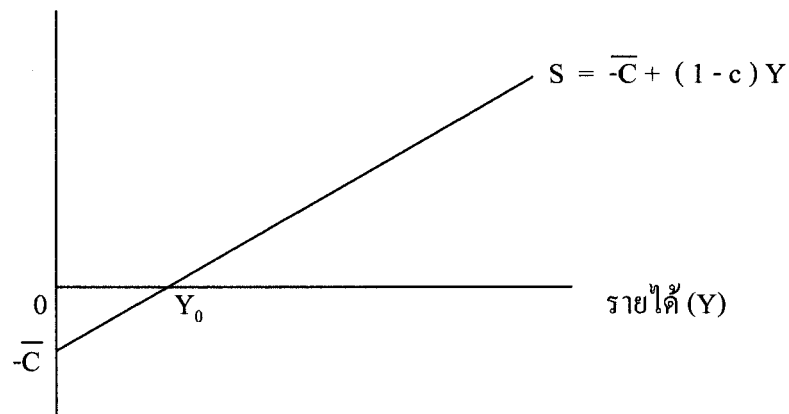
2.3 ปัจจัยด้านหนี้สิน

ภาระหนี้สิน จากการศึกษาพบว่าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยเกิดจากการบริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ในการศึกษานี้ได้ตั้งข้อสมมติฐานว่า การออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับภาระหนี้สิน ผลการทดสอบสมมติฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามข้อสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้ในการออม เกิดขึ้นเนื่องจากมีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายทำให้มีเงินส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายนั้นมาออมในรูปแบบต่างๆ แต่ถ้าหากบุคลากรยังมีปัญหาทางด้านภาระหนี้สินที่ต้องจ่ายก็จะส่งผลกระทบต่อปริมาณการออมด้วยเช่นกันทำให้เงินออมลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมการการออม ดังนี้

$$\begin{aligned}
 S &= Y - C \\
 &= Y - (\bar{C} + cY) \\
 &= \bar{C} + (1 - c)Y
 \end{aligned}$$

จากสมการแสดงให้เห็นว่าการออมจะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้สูงขึ้น ที่ระดับรายได้ต่ำๆ การออมจะมีค่าเป็นลบ ซึ่งบอกเป็นนัยได้ว่าการบริโภคมีค่าสูงกว่ารายได้ หน่วยครัวเรือนจะนำเงินออมออกมาใช้จ่ายในทางกลับกันที่ระดับรายได้สูงๆ การออมจะมีค่าเป็นบวก ทำให้รู้ว่าการบริโภคจะต่ำกว่ารายได้ทำให้มีเงินเหลือเก็บอยู่ในรูปการออมดังกราฟ

การออม(S)

ภาพที่ 1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้

3 ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมนั้นมีอะไรบ้าง ทำให้ทราบถึงการออมรูปแบบของการออมพร้อมกันเป็นข้อเสนอแนะซึ่งจะเป็นแนวทางในการรักษาระดับการออมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยดังนี้

1. ภาครัฐควรส่งเสริมและมีการสนับสนุนให้พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการกำหนดมาตรการเพิ่ม โอกาสในการประกอบอาชีพสำหรับพนักงานจ้างและ ลูกจ้างประจำให้มีการจ้างงานระยะยาวขึ้นเพื่อลดปัญหาการว่างงาน พยายามกระตุ้นและส่งเสริมให้พนักงานมีรายได้พิเศษนอกเวลาทำงานเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่พนักงานมากยิ่งขึ้น เพราะในการศึกษารายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการออม และเมื่อบุคลากรมีงานทำและมีรายได้ที่พอเพียง ซึ่งก็ส่งผลให้การออมเพิ่มตามขึ้นมาด้วย

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดการออมของพนักงาน ถ้ามีการปรับพฤติกรรมในการเพื่อการบริโภคลง ทำให้เกิดความเพียงพอระหว่างรายได้เพิ่มมากขึ้นซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงานทุกคน นอกจากการนี้การที่รัฐบาลพยายามชักจูงให้เห็นถึง

ความสำคัญของการออมมากขึ้นลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือย เป็นการสร้างจิตสำนึกในการออมซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่เพิ่มการออมในระยะยาว

3. ควรมีการรณรงค์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาของการเป็นหนี้เพื่อที่จะทำให้ประชาชนรู้จักถึงสิ่งเหล่านี้ว่ามีความสำคัญซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปถึงเรื่องใดบ้างถ้าหากประชากรเป็นหนี้ขึ้นมาเรื่อยๆ และรัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงประโยชน์จากการออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสร้างความมั่นคงให้กับฐานะทางการเงินทั้งในระดับประเทศและระดับบุคคลได้เป็นอย่างดี

4. ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการออมโดยมีแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออม เช่น เงินฝากและเงินประกันชีวิต และมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้กับคนที่มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมของประชากร

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยที่นำมาเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเป็นเพียงปัจจัยพื้นฐาน ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ยังไม่ได้นำมาวิเคราะห์จากการศึกษาในครั้งนี้ ในการศึกษาเพิ่มเติมในครั้งต่อไป ได้แก่ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น อัตราดอกเบี้ย พฤติกรรมการบริโภค สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค นอกจากนั้นในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเก็บข้อมูลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย เท่านั้น จึงทำให้มองเห็นสถานะการออมเพียงวงแคบๆ การศึกษาครั้งต่อไปก็ควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากรที่กว้างมากขึ้นอาจเป็นการศึกษาทั้งจังหวัด ทั้งภูมิภาค หรือทั้งประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชย์บัญชา **หลักสถิติ** คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540
- กัลยาณี คุณมี **สถิติสำหรับเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ** พิมพ์ครั้งที่ 2 โครงการตำราคณะ
เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541
- กฤตยา ตติสังสรรค์สุข (2544) **เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
บริษัท เท็กซ์แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด
- จรินทร์ เทศวานิช (2537) **หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โอ.
เอส.พรีนติ้งเฮาส์
- จาริณี ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543) **“การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่”**
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธำรงค์ดี ตี๋มงคล (2545) **“การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของข้าราชการในสำนักงาน
ปลัดกระทรวงกลาโหม”** วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปัญญา พังพอน และ ไพรินทร์ แยมจินดา (2541) **หลักเศรษฐศาสตร์** กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
- พาวิชช์ รัตน์โกมล (2534) **“พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย”** ภาคนิพนธ์คณะ
พัฒนาการเศรษฐกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ไพโรจน์ เภาวิจิตร (2543) **“ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่.เชียงใหม่”** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- วิระวรรณ ฉันทกุล (2540) **“ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”**
ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วิไล หาญอุดมศักดิ์ (2546) **“พฤติกรรมการใช้เงินของพนักงานบริษัทเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานครคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ”** สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สนธยา นริสศิริกุล (2535) **“การวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทยปี พ.ศ. 2517-2533”**
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โสภณ โรจน์ธำรง (2528) **“พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”**
วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2541) **รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.
2541 ฉบับทั่วราชอาณาจักรกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**

สุวิไล ศรีคนานต์กุล (2534) “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของภาคเอกชนไทย”

ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

อุสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) “ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2527-

2541” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์การศึกษา

และการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์ (2549) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค หน่วยที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 4 สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวณัชชา นนทจันทร์
วัน เดือน ปี	24 กันยายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ปี 2539
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
ตำแหน่ง	นักวิชาการเงินและบัญชี 6 ว.

ภาคผนวก

ก แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน : กรณีศึกษา พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

เรียน พนักงาน ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ที่กรอกแบบสอบถามทุกท่าน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. ผู้สำรวจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการศึกษา วิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการศึกษาเพื่อก่อประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางในการเพิ่มระดับการออม และขอรับรองว่าคำตอบของท่าน ไม่มีผลกระทบต่อท่าน และจะไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุกท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และให้ตรงกับความรู้สึของท่านที่สุด
3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 5 ส่วน
  - 3.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล
  - 3.2 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ รายได้ แหล่งที่มารายได้
  - 3.3 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ รายจ่ายครัวเรือน และภาระหนี้สิน
  - 3.4 ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ทักษะคติต่อการออมเงิน

ผู้สำรวจขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

*****

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ 20-29 ปี 30-39 ปี
 40-49 ปี 50-59 ปี
 60 ปีขึ้นไป

3. การศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 อนุปริญญา ปริญญาตรี
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. สถานภาพ

โสด สมรส/หม้าย/หย่าร้าง

5. จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู

มี ไม่มี

ท่านมีบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูโดยประมาณ

1 คน 2 คน 3 คน
 4 คน 5 คนขึ้นไป

6. สถานภาพการทำงานของท่าน

ข้าราชการ โปรดระบุ (ระดับ.....) ลูกจ้างประจำ
 พนักงานจ้าง ข้าราชการบำนาญ
 อื่น ๆ ระบุ.....

7. หน่วยงานราชการที่ท่านสังกัด

องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล
 เทศบาลเมือง องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้และแหล่งที่มาของรายได้

1. ท่านมีรายได้ประจำต่อเดือน (เฉพาะเงินเดือนประจำเดือน

☐ [ ] ต่ำกว่า 10,000	☐ [ ] 10,000 - 20,000
☐ [ ] 20,001 - 40,000	☐ [ ] 40,001 - 60,000
☐ [ ] 60,000 บาทขึ้นไป	

2. ท่านมีรายได้อื่นๆ หรือไม่

- [ ] มี (ตอบข้อ 3)
 [ ] ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 4)

3. แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ [ ] ค่าล่วงเวลา	☐ [ ] ค่าเช่าบ้าน
☐ [ ] เงินโบนัส(ประจำปี)	☐ [ ] ผลผลิตทางการเกษตร
☐ [ ] ค่าขาย	☐ [ ] อื่นๆ ระบุ.....

4. คู่สมรสของท่านมีรายได้ หรือไม่

- [ ] มี (ตอบข้อ 5)
 [ ] ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 7)

5. รายได้ของคู่สมรส

☐ [ ] ต่ำกว่า 10,000	☐ [ ] 10,000 - 20,000
☐ [ ] 20,001 - 40,000	☐ [ ] 40,001 - 60,000
☐ [ ] 60,000 บาทขึ้นไป	

6. แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ ของคู่สมรส (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ [ ] ค่าล่วงเวลา	☐ [ ] ค่าเช่าบ้าน
☐ [ ] เงินโบนัส(ประจำปี)	☐ [ ] ผลผลิตทางการเกษตร
☐ [ ] ค่าขาย	☐ [ ] อื่นๆ ระบุ.....

7. รายได้รวมทั้งปีของท่านและสมาชิกในครัวเรือน

- ต่ำกว่า 50,000
- 50,000 – 100,000
- 100,001 – 150,000
- 150,001 - 200,000
- 200,000 – 250,000
- 250,000 บาท ขึ้นไป

8. รายได้ในครัวเรือนของท่านเพียงพอกับค่าใช้จ่ายหรือไม่

- เพียงพอ   ไม่เพียงพอ

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้กับรายจ่ายพบว่า

- รายได้มากกว่ารายจ่าย
- รายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย
- รายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือนและภาระหนี้สิน

1. รายจ่ายต่อเดือน ภายในครอบครัวโดย

☐ ต่ำกว่า 5,000	☐ 5,001 - 10,000
☐ 15,001 - 20,000	☐ 20,001 - 25,000
☐ 30,000 บาทขึ้นไป	

2. ท่านมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่

- มี ไม่มี

3. รายจ่ายที่ท่านต้องจ่ายต่อเดือน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน
- ชำระหนี้บัตรเครดิต
- การบริโภคในครัวเรือน (ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน)
- ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตรหลาน
- การออมเงิน
- การชำระหนี้เงินกู้
- เครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก
- เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ
- การชำระหนี้ในการผ่อนซื้อสินค้า (ชำระค่าสินค้ารายเดือน)
- ภาษีสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช ฯลฯ

4. ภาระที่ท่านต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการชำระหนี้ต่อเดือน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชำระหนี้บัตรเครดิต
- การบริโภคในครัวเรือน (ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน)
- ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตรหลาน
- การออมเงิน
- การชำระหนี้เงินกู้
- เครื่องใช้และอุปกรณ์ความสะดวก
- เครื่องมือสื่อสาร
- การชำระหนี้ในการผ่อนซื้อสินค้า (ชำระค่าสินค้ารายเดือน)
- อื่นๆ ระบุ.....

5. จำนวนเงินที่ท่านต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการชำระหนี้ต่อเดือน

- [ ] ต่ำกว่า 5,000   [ ] 5,001 - 10,000
 [ ] 15,001 - 20,000   [ ] 20,001 - 25,000
 [ ] 30,000 บาทขึ้นไป

6. ในการผ่อนชำระหนี้สินของท่านผ่อนชำระอย่างไร

- [ ] รายวัน   [ ] รายสัปดาห์
 [ ] รายเดือน   [ ] ทุกๆ 3 เดือน
 [ ] ทุกๆ 6 เดือน   [ ] รายปี
 [ ] อื่นๆ (ระบุ).....

7. ท่านและคู่สมรสของท่านเป็นสมาชิกบัตรเครดิตใบบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [ ] บัตรเครดิตของสถาบันการเงิน (ธนาคาร)
 [ ] บัตรกดเงินสด
 [ ] บัตรผ่อนสินค้า
 [ ] อื่นๆ ระบุ.....

8. จำนวนบัตรทั้งหมดที่ท่านและคู่สมรสมีอยู่ (ประมาณ).....ใบ

9. ในแต่ละปีท่านมีค่าใช้จ่ายจากเรื่องใดบ้าง (เรียงลำดับความสำคัญ 1, 2, 3,..... ค่าใช้จ่ายจากน้อยไปมาก)

- [.....] ชำระหนี้บัตรเครดิต
 [.....] การบริโภคในครัวเรือน (ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน)
 [.....] ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตรหลาน
 [.....] การออมเงิน
 [.....] การชำระหนี้เงินกู้
 [.....] เครื่องใช้และอุปกรณ์ความสะดวก
 [.....] เครื่องมือสื่อสาร
 [.....] การชำระหนี้ในการผ่อนซื้อสินค้า(ชำระค่าสินค้ารายเดือน)

ส่วนที่ 4 ทักษะคติต่อการออมเงิน

1. ในปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

มี

ไม่มี

2. ในปัจจุบันคู่สมรสของท่านมีเงินออมหรือไม่

มี

ไม่มี

3. ท่านออมเงินไว้กับสถาบันการเงินใด

สถาบันการเงิน เช่น ธกส., ธนาคารออมสิน, ธนาคารพาณิชย์

สหกรณ์การเกษตร

กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน

การออมเงิน, กองทุนหมู่บ้าน

สหกรณ์ออมทรัพย์

อื่น ๆ ระบุ .....

4. คู่สมรสของท่านท่านออมเงินไว้กับสถาบันการเงินใด

สถาบันการเงิน เช่น ธกส., ธ.ออมสิน, ธนาคารพาณิชย์

สหกรณ์การเกษตร

กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน

การออมเงิน, กองทุนหมู่บ้าน

สหกรณ์ออมทรัพย์

อื่น ๆ ระบุ .....

5. ความคาดหวังในการออมเงิน เกิดจากปัจจัยใด

การงู้อใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก , เงินปันผล

การงู้อใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล

เพื่อใช้ในวัยชรา

เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน

เพื่อสะสมให้เป็นมรดกของลูกหลาน

การออมในลักษณะกึ่งบังคับ (กำหนดระยะเวลาการออม , การทำประกัน)

อื่น ๆ ระบุ .....

6. ความถี่ในการออมเงินต่อปี

- ทุกเดือน   1-3 เดือน   1-6 เดือน
 ปีละครั้ง   ไม่แน่นอน   ไม่เคยออม

7. เงินออมเฉลี่ยต่อปี

- ต่ำกว่า 5,0000   5,001-10,00   10,001-15,000
 15,001-20,000   20,001 ขึ้นไป   ไม่แน่นอน

8. วัตถุประสงค์ในการออม

แบบสอบถามความตั้งใจในการออม	ใช่	ไม่ใช่
1. นอกจากตัวท่านเองได้ส่งเสริมให้บุตรหลานมีวินัยและรักการออมด้วยหรือไม่		
2. ท่านคิดว่าเงินออมสำคัญและจำเป็นหรือไม่		
3. การออมเงินช่วยในการวางแผนอนาคตของท่านหรือไม่		
4. วัตถุประสงค์ที่ท่านออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตและใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน		
5. ผลกระทบจากการมีหนี้สินทำให้เงินออมของท่านลดลงจากเดิม		
6. ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น มีผลกระทบโดยตรงกับการออม		

9. นอกจากการออมในรูปแบบของเงินสด ท่านเก็บออมในรูปแบบใด

- ที่ดิน   ทองคำ   ที่อยู่อาศัย
 เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ   อื่น ๆ ระบุ.....

10. รูปแบบการออมของท่าน

- การออมในระยะสั้น (ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี) เช่น เงินฝากออมทรัพย์, เงินฝากประจำ 3, 6, 9 เดือน
 การออมในระยะปานกลาง (ระยะเวลา 1-3 ปี) เช่น สลากออมสิน, สลากออมทรัพย์ทวีสิน
 การออมในระยะยาว (ระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป) เช่น พันธบัตรรัฐบาล, ประกันชีวิต กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
 การออมที่ไม่อยู่ในความคุ้มครองของกฎหมาย (เงินนอกระบบ) เช่น การเล่นแชร์

- [ ] หุ่นในสหกรณ์ออมทรัพย์
- [ ] เงินออมในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงาน/ลูกจ้างประจำ
- [ ] อื่นๆ ระบุ.....

11. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน
 หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

- 5 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค	เรียงลำดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	การไม่เชื่อมั่นในสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน					
2	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น					
3	ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น					
4	การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น					
5	การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว					
6	รายได้จากการขายสินค้าและบริการลดลง					
7	อื่น ๆ ระบุ.....					

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

ข ผลการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม spss

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases(a)		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	81	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	81	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		81	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
มี	0
ไม่มี	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table(a,b)

Observed		Predicted		
		ปัจจุบันท่านมีเงินออมมั๊ย		Percentage Correct
		มี	ไม่มี	
Step 0	ปัจจุบันท่านมีเงินออมมั๊ย	มี	ไม่มี	
		68	0	100.0
		13	0	.0
Overall Percentage				84.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-1.655	.303	29.877	1	.000	.191

Variables not in the Equation(a)

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	เพศ	2.194	1	.139
		รายได้ประจำ	.104	1	.747
		รายได้อื่นๆ	3.462	1	.063
		สถานภาพ	.183	1	.669
		รายได้คู่สมรส	.090	1	.764
		ความเพียงพอของรายได้	3.462	1	.063
		รายได้อื่นๆของคู่สมรส	.090	1	.764
		ภาระหนี้สิน	1.936	1	.164
		จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	.977	1	.323

a Residual Chi-Squares are not computed because of redundancies.

Block 1: Method = Enter**Omnibus Tests of Model Coefficients**

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	11.539	7	.117
	Block	11.539	7	.117
	Model	11.539	7	.117

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	59.820	.133	.227

Classification Table(a)

		Observed	Predicted		
			ปัจจุบันท่านมีเงินออมมั้ย		Percentage Correct
			มี	ไม่มี	
Step 1	ปัจจุบันท่านมีเงินออมมั้ย	มี	68	0	100.0
		ไม่มี	12	1	7.7
	Overall Percentage				85.2

a The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1(a)	เพศ	-.830	.683	1.476	1	.17	.436
	รายได้ประจำ	.098	.707	.019	1	.03	.907
	รายได้อื่นๆ	1.442	.688	4.397	1	.02	4.228
	ความเพียงพอของรายได้	1.623	.542	.272	1	.04	2.341
	สถานภาพ	-.795	.974	.666	1	.10	.452
	รายได้คู่สมรส	.098	.150	.430	1	.02	.906
	รายได้อื่นๆของคู่สมรส	.036	.356	.678	1	.78	.73
	ภาระหนี้สิน	-19.878	12841.596	.000	1	.04	.000
	จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-.679	.695	.954	1	.02	.5
	Constant	20.179	12841.596	.000	1	.03	5.8

a Variable(s) entered on step 1: เพศ, รายได้ประจำ, รายได้อื่นๆ, สถานภาพ, รายได้คู่สมรส, ภาระหนี้สิน, จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู, รายได้อื่นๆของคู่สมรส, ความเพียงพอของรายได้

ค ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดเลย

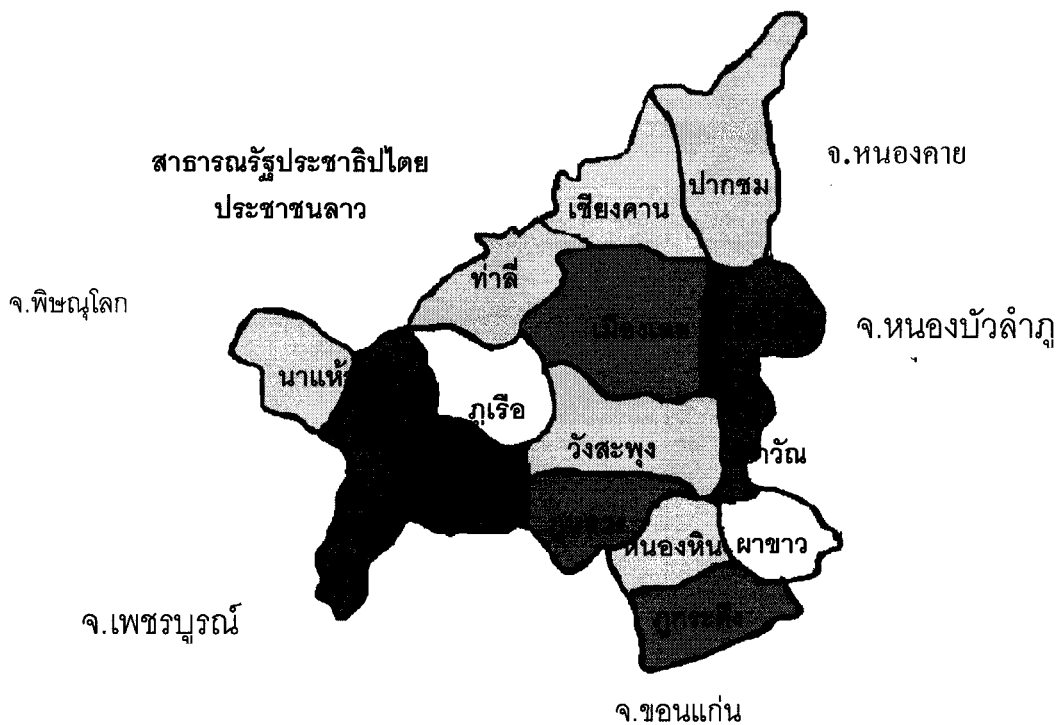
สภาพทั่วไปของจังหวัดเลย

1.1 สภาพทั่วไป

1.ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเลย ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครตามถนนสาย กรุงเทพฯ - ชัยภูมิ - เลย ประมาณ 520 กม. มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 11,424,612 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,140,382 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนที่จังหวัดเลย

อาณาเขต

- ทิศเหนือ** ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงยาว 71 กม. และแม่น้ำเหือง 123 กม. (รวม 194 กม.) เป็นเส้นกั้นเขตแดน
- ทิศตะวันตก** ติดต่อกับ เขตกเขาเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันออก** ติดต่อกับ อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย อำเภอน้ำโสม อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี และอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู
- ทิศใต้** ติดต่อกับ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ลักษณะภูมิประเทศและสภาพธรณีลักษณะ

จังหวัดเลย ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงโคราช ที่เรียกว่า “ แอ่งสกลนคร ” ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาในแนวทิศเหนือใต้ โดยมีที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาขนาดไม่ใหญ่มากนัก สลับอยู่แนวเทือกเขาเหล่านั้น หินที่พบในบริเวณนี้ส่วนใหญ่หินมีอายุมาก เช่น

หินแปรยุคไซลูเรียน-ดีโวเนียน	อายุ	438-378	ล้านปี
หินปูนยุคดีโวเนียนตอนกลาง	อายุ	385	ล้านปี
หินตะกอนและหินแปรชั้นต่ำ	อายุ	360-280	ล้านปี
หินยุคคาร์บอนิเฟอรัส			
หินปูนและหินดินดานยุคเพอร์เมียน	อายุ	286-248	ล้านปี
หินตะกอนยุคไทรแอสซิก	อายุ	220	ล้านปี

และพบหินยุคโคราช บริเวณเขาอดราบบนหินเหล่านี้ เช่น ภูผาจิต ภูกระดึง ภูหลวง ภูหอ ภูซัด ภูเมียง (อำเภอนาแห้ว) เนื่องจากชั้นหินเกือบทั้งหมดวางอยู่แนวเหนือใต้ จึงควบคุมให้เกิดที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาและทิศทางแนวเหนือใต้ด้วย แม่น้ำเลยจึงไหลจากใต้ขึ้นเหนือ

สภาพธรณีวิทยา

หมวดหินที่พบในจังหวัดเลย มีรายละเอียดสังเขป ดังนี้

1. หินห้วยหินลาด (Huai Hinlat Formation) พบบริเวณหินลาด กม.ที่ 109.5 บนถนนสายขอนแก่น-เลย ทิศใต้ผานกเค้า อำเภอภูกระดึง ประกอบด้วยหินกรวดมนเนื้อปูน (Limestone Conglomerate) เป็นหินฐานและมีหินดินดาน หินทรายแป้งและหินสีแดง สลับกับหินดินดานและหินปูนสีเทา มีอายุประมาณยุคไทรแอสซิกตอนกลาง (Upper Triassic Period)

2. หมวดหินภูกระดึง (Phu Kradung Foration) หินแม่แบบที่เชิงภูเขา ของภูกระดึง ตำบลศรีบาน อำเภอภูกระดึง ประกอบด้วยหินจำนวนมากหินทราย เนื้อละเอียด และหินดินดานง่ายต่อการผุพัง จึงทำให้สภาพภูมิประเทศที่ประกอบด้วยหินหน่วยนี้เป็นที่ราบ และมักจะเป็นฐานของสันเขาที่เกิดจากหน่วยหินพระวิหาร มีความหนาประมาณ 800-1,100 เมตร มีอายุประมาณยุคจูราสสิคตอนบน (Over Jurassic Period)

สภาพอุทกธรณีวิทยา

ส่วนใหญ่จะเป็นชั้นหินใต้หินเฉพาะแห่ง (Locally Productive Aquifers) ซึ่งให้น้ำในปริมาณมากพอสมควรเป็นแห่งๆ ชั้นหินอุ้มน้ำส่วนใหญ่เป็นหินใต้น้ำชุดโคราชตอนล่าง (Lower Korat Aquifer:Jik) บ่อลึกประมาณ 60 เมตร ให้น้ำมากถึง 10-50 ลูกบาศก์เมตร / ชม. คุณภาพน้ำดี

สภาพปฐพีวิทยา

สภาพปฐพีวิทยา ประกอบด้วย ชุดดิน หางคอง ชุดดินพาน ชุดดินราชบุรี ชุดดินแม่ลาย มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรด ปานกลางถึงเป็นด่างอ่อน ประมาณ 6.0-8.0 กลุ่มดินเหล่านี้มีสภาพพื้นที่ราบเรียบเหมาะสำหรับทำนา

ส่วนกลุ่มดินที่มีสภาพพื้นดินเป็นลูกคลื่น ลอนลาดไปจนถึงเนินเขาเป็นดินร่วนเหนียว ดินเหนียวปนทรายแป้ง มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง ได้แก่ ชุดดินเลย ชุดดินวังไทร ชุดดินธาตุพนม ชุดดิน ด่านซ้าย ชุดดินสันป่าตอง ชุดดินห้างฉัตร ชุดดินโคราช ซึ่งเป็นชุดดินส่วนใหญ่ของจังหวัดเลยที่มีความลาดชัน และมักเกิดปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ซึ่งในการทำการเกษตรต้องปลูกพืชตามระบบดินและน้ำ และการบำรุงดิน ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรของจังหวัดเลยแล้ว ได้แก่ พื้นที่ภูเขาสูงและเทือกเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35% ซึ่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่บริเวณอำเภอด่านซ้าย นาแห้ว ภูหลวง ปากชม จึงมีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธารเป็นที่อาศัยของสัตว์ป่า (กองสำรวจจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน)

สภาพอุทกวิทยาของกลุ่มน้ำ

มีการกระจายแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่มาก มีแม่น้ำโขง แม่น้ำเหือง แม่น้ำเลย น้ำหมาน น้ำพอง น้ำसान ห้วยลำธาร คลอง จำนวน 922 สาย หนองบึง 148 แห่ง น้ำพุ น้ำซับ 72 แห่ง ในฤดูแล้งแหล่งน้ำเล็กๆ ขอดลงเหลือแต่แม่น้ำสายใหญ่ๆ สำหรับกลุ่มน้ำในจังหวัดเลยที่สำคัญ ได้แก่กลุ่มน้ำ 5 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มน้ำเลย พื้นที่ 3,891 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,431,875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34 ของพื้นที่บนเทือกเขาภูหลวง ไหลผ่านอำเภอกุหลาบ วังสะพุง เมืองเลย และไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงคาน มีห้วยสาขารวม 147 สาย อยู่ในเขตอำเภอกุหลาบ วังสะพุง เมืองเลย กิ่งอำเภอเอราวัณ และพื้นที่บางส่วนของอำเภอนาคูเวียง เชียงคาน และกิ่งอำเภอหนองหิน

(2) ลุ่มน้ำเหือง พื้นที่ 3,127 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,954,735 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.4 ของพื้นที่จังหวัด ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว ไหลไปอำเภอท่าลี่ลงแม่น้ำโขงที่บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน มีลำห้วยสาขา รวม 163 สาย อยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว อำเภอภูเรือ และบางส่วนของอำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน

(3) ลุ่มน้ำโขง พื้นที่ 2,354 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,471,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.6 ของพื้นที่จังหวัด เป็นช่วงที่แม่น้ำโขงไหลผ่านจังหวัดเลยไปจังหวัดหนองคาย มีลำห้วยสาขา 67 สาย อยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน และปากชม

สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดเลย อยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิสูงสุด 43.5 องศาเซลเซียส (25 เมษายน 2517) และต่ำสุดประมาณ - 1.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.1 องศาเซลเซียส ช่วง 5 ปีที่ผ่านมาอุณหภูมิต่ำสุด 2.7 องศาเซลเซียส (2542) สูงสุด 42.5 องศาเซลเซียส (2541) เดือนมิถุนายน - ตุลาคม จะมีลมมรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อน (Inter Tropical Vonvergence Zone:ITCZ) พาดผ่านทำให้มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน และบางครั้งจะมีพายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclone) เคลื่อนพาดผ่านเป็นครั้งคราวซึ่งจะให้มีฝนตกหนัก ปริมาณน้ำฝน 5 ปี ย้อนหลังเฉลี่ย 1,299 มม. จำนวนวันฝนตก 129 วัน ปี 2540 ฝนตกน้อยสุดวัดได้ 968.8 มม. ตกมากที่สุด ปี 2542 วัดได้ 1,549 มม. ปี 2545 อำเภอภูหลวง 2,300.3 มม. การผันแปรของฝนรายปีเฉลี่ยช่วง 49 ปี พบว่ามีแนวโน้มลดลงปีละ 3.4 มม. จังหวัดเลยได้รับผลกระทบด้วยในอนาคตจะมีความร้อนรุนแรงขึ้น ปี 2546 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,215.9 มม. จำนวนฝนตก 109 วัน ความชื้นสัมพัทธ์ 72.91 อุณหภูมิสูงสุด 41.8 องศาเซลเซียส (วันที่ 7 พ.ค. 46) อุณหภูมิต่ำสุด 9.0น องศาเซลเซียส (วันที่ 21 ธ.ค. 46)